

**UCHWAŁA Nr XXVII/235/2021
RADY GMINY POŚWIĘTNE**

z dnia 31 sierpnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poświętne na lata 2021-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.), Rada Gminy Poświętne uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poświętne na lata 2021–2028, w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poświętne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

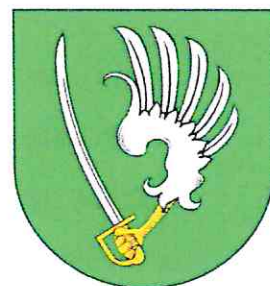
Przewodniczący Rady

Andrzej Orych

Załącznik do uchwały Nr XXVII/235/2021
Rady Gminy Poświętne
z dnia 31 sierpnia 2021 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY POŚWIĘTNE NA LATA 2021-2028

2021

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.....	14
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE.....	14
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	14
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ	15
4. ZASOBY MIESZKANIOWE	18
5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	19
6. EDUKACJA I WYCHOWANIE	25
7. KULTURA, SPORT I REKREACJA	26
8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	28
9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	31
10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI.....	37
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	38
12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY	39
13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	52
14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	53
15. ANALIZA SWOT.....	68
16. WNIOSKI Z DIAGNOZY	72
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	74
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	86
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	87
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	91

WPROWADZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi służących na poziomie lokalnym realizacji polityki społecznej. Przedstawia koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji tej polityki, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poświętne została przygotowana na lata 2021-2028. Powstała w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Poświętnem w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, poza przedstawicielami sektora pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy,

w tym przedstawiciele samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i Problem starzenia się, Zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Bezpieczeństwo publiczne; Pomoc społeczna i wsparcie rodziny oraz Aktywność obywatelska.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Istniejące obecnie ogromne zapotrzebowanie na myślenie i działanie strategiczne wymaga podkreślenia, że przygotowanie strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Za jego skuteczność odpowiedzialni są lokalni politycy, działacze, przedstawiciele instytucji gminnych współpracujący z administracją rządową i samorządową szczebla ponadgminnego, a także z przedstawicielami sektora prywatnego (tzw. „drugiego sektora”) oraz sektora pozarządowego (tzw. „trzeciego sektora”). Tylko bowiem skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poświętne na lata 2021-2028 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poświętne na lata 2021-2028 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego – w opracowaniu,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025,
- Strategia Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2016-2023.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek

modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując

cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecią falą nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki,

4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz

rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027: 1. Bardziej inteligentna Europa, 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa, 3. Lepiej połączona Europa, 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, 5. Europa bliżej obywateli. Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie

infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadaptowanie się do nowych warunków.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego
– w opracowaniu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w powiecie wyznaczono cele i zadania służące rozwiązywaniu problemów społecznych.

Wyznaczone w dokumencie cele strategiczne zakładają: poprawę sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie, zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy, podejmowanie działań skierowanych do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów, utworzenie na terenie powiatu nowych Warsztatów Terapii Zajęciowej (dla osób z upośledzeniem umysłowym) oraz nowego Środowiskowego Domu Samopomocy (typ B dla osób z upośledzeniem umysłowym), współpracę gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy, modernizację instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu, organizację specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji, rozbudowę systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży, organizowanie punktów terapii w sprawach

opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci, utworzenie bazy informacyjnej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie, wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu, rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji, zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego, poprawę warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin, zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

Za cele długofalowe uznano z kolei rozwój sieci dróg i komunikacji na terenie powiatu ułatwiający dostęp do usług społecznych, rozwój infrastruktury agroturystycznej, tworzenie nowych strzeżonych kąpielisk, na terenach atrakcyjnych turystycznie, przeciwdziałanie zachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci, organizację wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, uniwersytetów trzeciego wieku (poza Tłuszczem, Wołominem i Zielonką), usług opiekuńczych, pobytu w domach pomocy społecznej, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin, usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej, tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych, wsparcie rodzin poprzez system ulg i zniżek, pomoc w naturze oraz pomoc w trudnej sytuacji materialnej oraz zwiększenie zakresu działań w gminach Jadów i Strachówka w rozwiązywaniu problemu demograficznego jakim jest starzejąca się i zmniejszająca się liczebnie społeczność.

Strategia Rozwoju Gminy Poświętne lata 2016-2023 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju gminy.

Do działań inwestycyjnych istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców (związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy), wspieranie

i promocję lokalnych przedsiębiorców, organizowanie szkoleń dla przedsiębiorców lub chcących założyć działalność oraz szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do aplikowania o środki z Unii Europejskiej, utworzenie strefy ekonomicznej ze wskazaniem terenów inwestycyjnych, stworzenie dodatkowych miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym poprzez utworzenie placówek przedszkolnych publicznych i niepublicznych, wsparcie zajęć pozalekcyjnych, stworzenie dogodnych miejsc dla dzieci niepełnosprawnych, stworzenie i rozwój systemu zajęć pozalekcyjnych, wspieranie i promocję organizacji zrzeszających twórców ludowych lokalnych, utrzymanie i dofinansowanie istniejących świetlic wiejskich, modernizację stanu bazy świetlic, miejsc spotkań i integracji mieszkańców, rozbudowanie i modernizowanie ogólnodostępnej bazy sportowej na terenie szkół, dofinansowanie imprez sportowych i działalności sportowej szkół, termomodernizację ośrodka zdrowia wraz z remontem, doposażenie ośrodka zdrowia i gabinetów lekarskich w szkołach oraz rozszerzenie usług medycznych

– dodatkowe badania specjalistyczne.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Poświętne jest gminą wiejską, położoną w województwie mazowieckim, w powiecie wołomińskim. W obrębie powiatu wołomińskiego sąsiaduje z gminami Klembów, Strachówka, Tłuszcz, Wołomin i Zielonka oraz gminą Stanisławów w powiecie mińskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 106,26 km², co stanowi 11,12% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 28 sołectw: Choiny, Cygów, Czubajowizna, Dąbrowica, Helenów, Jadwiniew, Józefin, Kielczykowizna, Kolno, Krubki-Górki, Laskowizna, Małków, Międzyzyleś, Międzypole, Nadbiel, Nowe Ręczaje, Nowy Cygów, Ostrowik, Poświętne, Ręczaje Polskie, Rojków, Stróżki, Trzcinka, Turze, Wola Cygowska, Wola Ręczajska, Wólka Dąbrowicka i Zabraniec. Siedzibą gminy jest miejscowość Poświętne.

Obszar gminy zlokalizowany jest na Równinie Wołomińskiej będącej częścią Niziny Środkowo-mazowieckiej. Przeważa krajobraz równinny, lasy zajmują 21% ogólnej powierzchni gminy. Na terenie gminy występują obszary cenne przyrodniczo, jak doliny rzeki Rządzy i Czarnej oraz Bagno Feliksów a także pomniki przyrody.

Dzieje gminy dokumentują zachowane zabytki, świadczące o jej historii i kulturze. Do najciekawszych zabytków w gminie należy dwór i park w Krubkach-Górkach, XIX wieczna kapliczka przydrożna w Poświętnem, cmentarz parafialny założony w 1750 roku w Woli Cygowskiej.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

W układzie komunikacyjnym gmina znajduje się pomiędzy drogą krajową nr 2, autostradą A2 i drogą ekspresową S8. Główną rolę w obsłudze komunikacyjnej gminy spełniają drogi powiatowe o łącznej długości ok. 45 km oraz drogi gminne.

Poświętne leży w odległości 15 km od Wołomina, 25 km od Mińska Mazowieckiego i ok. 40 km od centrum Warszawy.

Usługi komunikacji publicznej w gminie realizuje firma Przewozy Autokarowe Marek Michalski. W 2019 roku regularna komunikacja była zapewniona na 5 trasach: Ręczaje Polskie – Mińsk Mazowiecki, Turze – Wołomin, Nadbiel

– Poświętne – Nowe Ręczaje, Poświętne – Sulejówek Miłosna, Wólka Dąbrowicka – Wołomin.

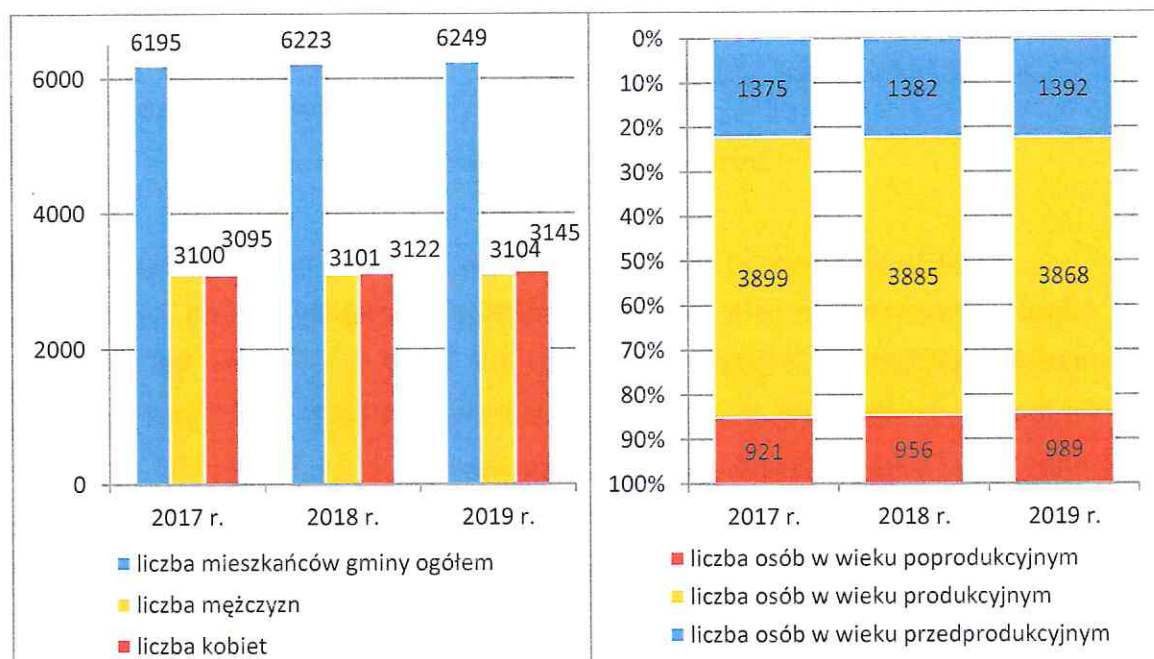
Ocenia się, że mieszkańcy wszystkich miejscowości w gminie mają dobry dostęp do komunikacji publicznej, natomiast ewentualne trudności wynikają z podeszłego wieku i niepełnosprawności mieszkańców.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba ludności gminy zwiększyła się (z 6.195 w 2017 r. do 6.249 w 2019 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety.

W analizowanym okresie liczba dzieci i młodzieży oraz liczba osób starszych systematycznie rosła, natomiast malała liczba osób w wieku produkcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019

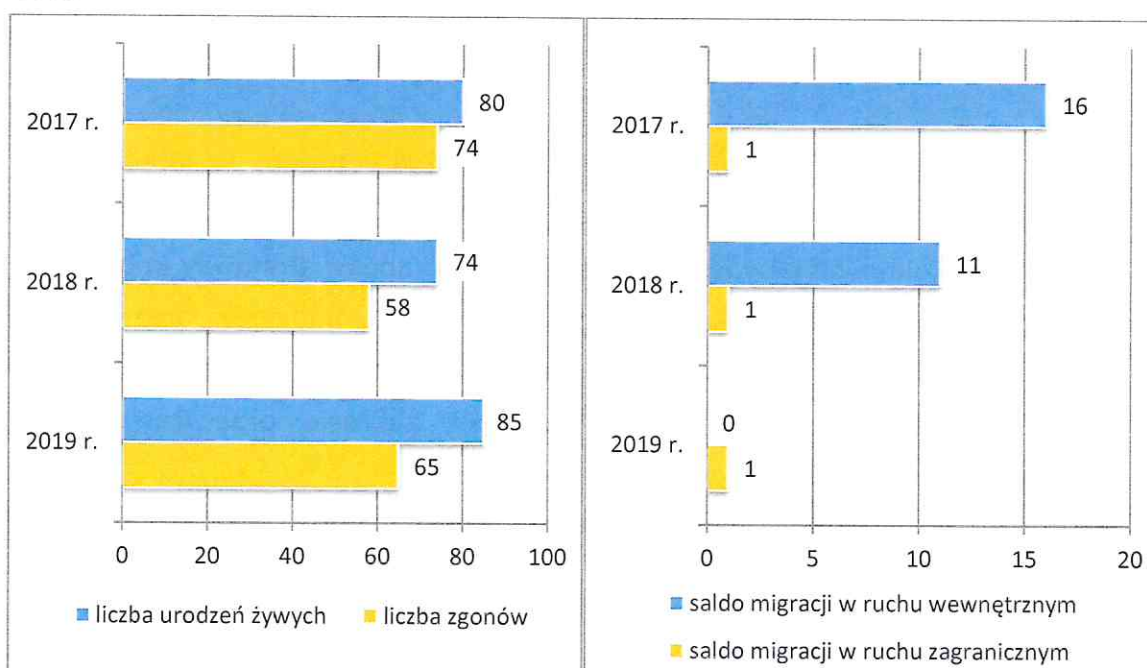

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 przyrost naturalny w gminie był dodatni (+6 w 2017 r., +16 w 2018 r., +20 w 2019 r.), podobnie, jak saldo migracji, odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym, (+17 w 2017 r., +12 w 2018 r., +1 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę, iż mimo utrzymywania się znacznej różnicy pomiędzy grupą osób w wieku przedprodukcyjnym a poprodukcyjnym (w 2019 r. – 6,5% na korzyść dzieci i młodzieży), widoczny jest systematyczny wzrost liczby osób starszych – udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się z 14,9% w 2017 r. do 15,8% w 2019 r., co powoduje postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej. W 2019 roku współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie wyniósł 18,4 i był wyższy niż w latach wcześniejszych (17,6 w 2017 r., 18,1 w 2018 r.).

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilały osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Problem starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie 2020-2025 będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

W gminie Poświętne do najistotniejszych problemów dotyczących seniorów zalicza się niski standard życia wynikający z małych świadczeń emerytalnych; problemy komunikacyjne; brak motywacji do podejmowania inicjatyw społecznych a także skromna oferta wydarzeń społecznych i kulturalnych zlokalizowanych w najbliższej okolicy miejsca zamieszkania (bez konieczności dojazdów).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem wspiera seniorów poprzez m.in. usługi opiekuńcze, pomoc finansową, a także pomoc rzeczową w postaci posiłków, ułatwianie dostępu do placówek wsparcia oraz kierowanie do domów pomocy społecznej. Na rzecz mieszkańców gminy działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom.

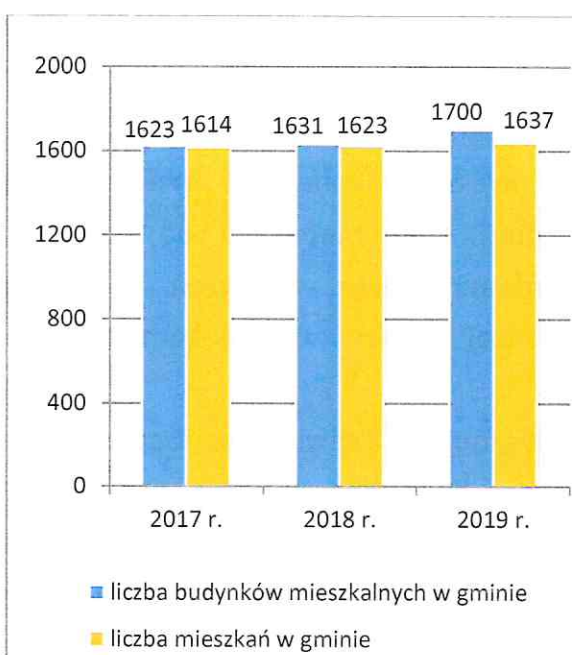
Są to m.in. 2 Kluby „Senior+” w Poświętnem i Międzylesiu; Koła Gospodyń Wiejskich – w Dąbrowicy, Międzypolu, Nadbieli i Woli Cygowskiej.

Seniorzy z gminy mają możliwość udziału w zajęciach Klubu „Senior+”, którego zadaniem jest m.in. aktywizowanie środowiska seniorów, motywowanie do działań na rzecz innych, również w formie wolontariatu. W ramach działalności Klubu „Senior+” prowadzone są m.in. zajęcia gimnastyczne, kulinarne, informatyczne, spotkania edukacyjne o tematyce medycznej, prawnej i dotyczące bezpieczeństwa seniorów; warsztaty rękodzieła; warsztaty muzyczne; wycieczki a także okolicznościowe spotkania, np. wspólna wigilia, ostatki.

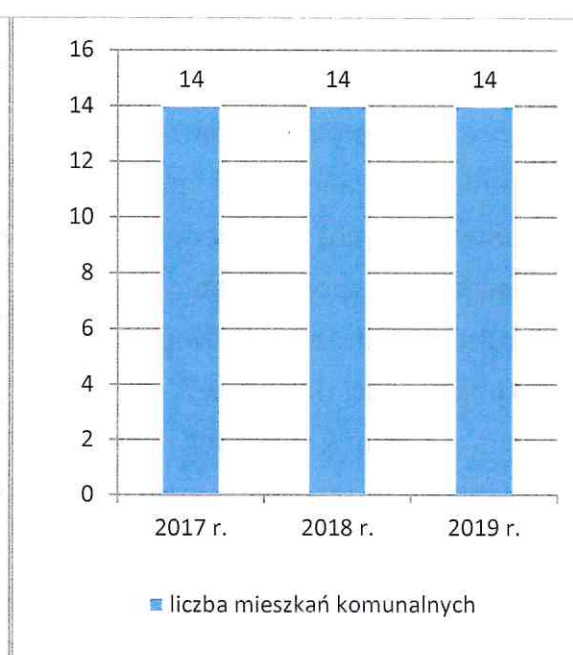
4. ZASOBY MIESZKANIOWE

Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 1.614 w 2017 r. do 1.637 w 2019 r.). Z kolei z danych Urzędu Gminy Poświętne wynika, że liczba mieszkań komunalnych utrzymywała się na stałym poziomie (14). Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy

Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019

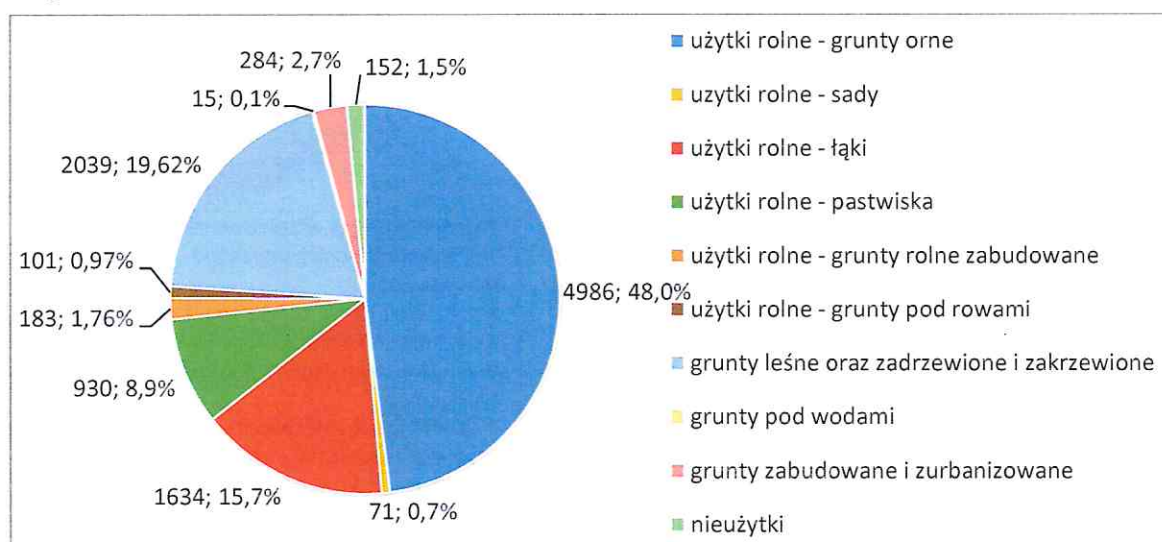
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Poświętne.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2018 roku większość mieszkańców w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 73% mieszkań, łazienkę posiadało 67,9% mieszkań, a centralne ogrzewanie 65,2% mieszkań. Na terenie gminy jest także sieć gazowa – w 2019 roku korzystało z niej 6,5% mieszkańców.

5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Poświętne jest gminą o charakterze rolniczym. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne zajmując 76%, w tym grunty orne (48%) a łąki i pastwiska (25,6%). Grunty leśne zajmują 19,6%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

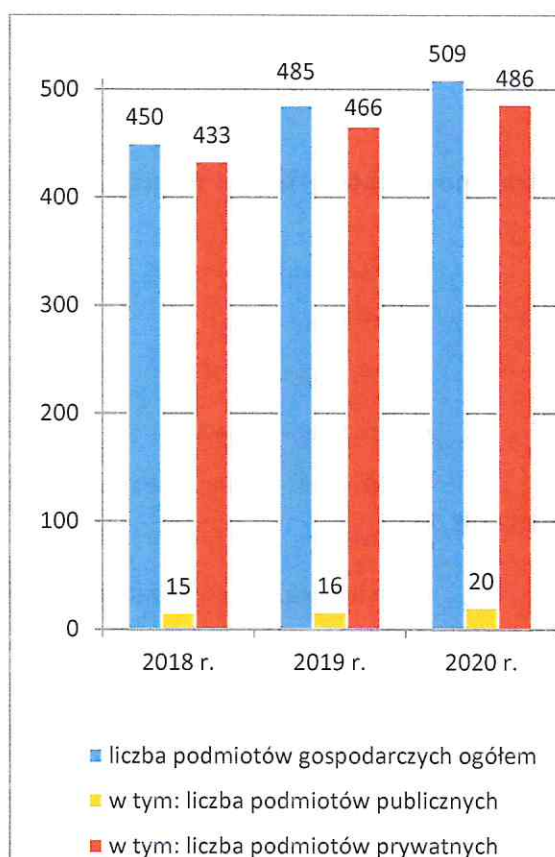
W gminie występują gleby niskich klas bonitacyjnych; około 80% gleb należy do klas V i VI; gleby IV klasy zajmują 16% użytków. Największy obszar dobrych gleb występuje we wsi Nadbiel.

Na terenie gminy znajdują się złoża surowców naturalnych – jest to głównie kruszywo budowlane.

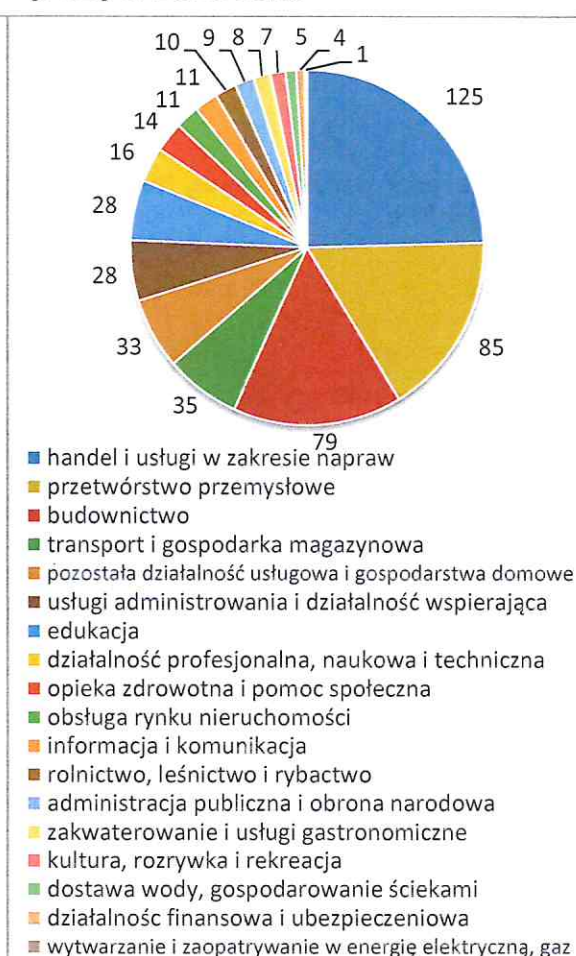
W latach 2018-2020 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 450 w 2018 r. do 509 w 2020 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (433 w 2018 r., 466 w 2019 r., 486 w 2020 r.). W 2020 roku dominującymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były: handel i usługi w zakresie napraw (125 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (85) i budownictwo (79).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2018-2020

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2020 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Do największych pracodawców w gminie należą: firma Armpol Krubki-Górki produkująca wyroby o zaawansowanych rozwiązaniach technicznych z zakresu mechaniki, elektrotechniki, elektroniki, hydrauliki i pneumatyki; Hotel Pałac Alexandrinum; Viki Family z Zabrańca – wytwórca opakowań tekturowych oraz producent mrożonek – Fantasy Food w Ręczajach Polskich.

Ocenia się, że liczba miejsc pracy na terenie gminy nie jest wystarczająca, a posiadający zatrudnienie mieszkańcy pracują poza jej terenem, m.in. w sąsiednich gminach: Wołominie, Radzyminie, Zielonce i Kobyłce oraz w Warszawie. Szacuje się, że poza terenem gminy pracuje nawet 70% mieszkańców.

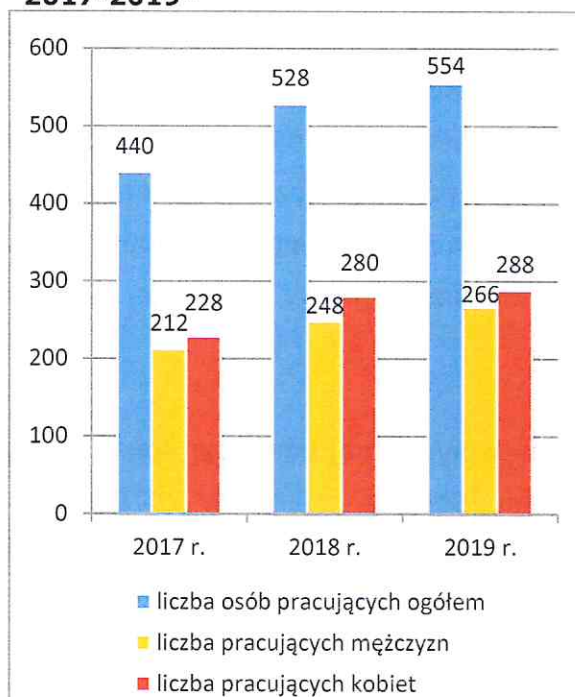
Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Poświętne zwiększyła się w stosunku do lat wcześniejszych (z 440 w 2017 r., do 554 w 2019 r.; liczba osób pracujących na 1.000 mieszkańców wyniosła odpowiednio 71, 85 i 89).

Z kolei liczba osób bezrobotnych w gminie systematycznie zmniejszała się (ze 166 w 2017 r. do 142 w 2019 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (87 w 2017 r., 85 w 2018 r., 77 w 2019 r.). W 2020 roku sytuacja się zmieniła – liczba osób bezrobotnych wzrosła (do 176).

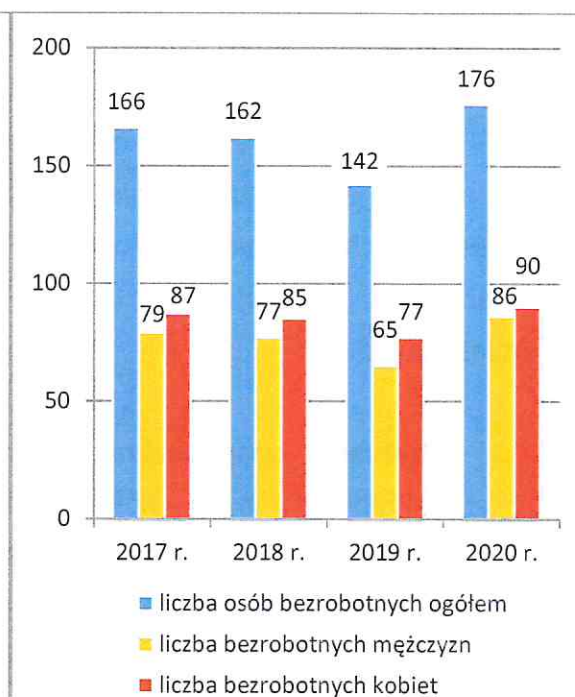
W latach 2017-2019 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym stale zmniejszał się (z 4,3% w 2017 r., do 3,7% w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2020

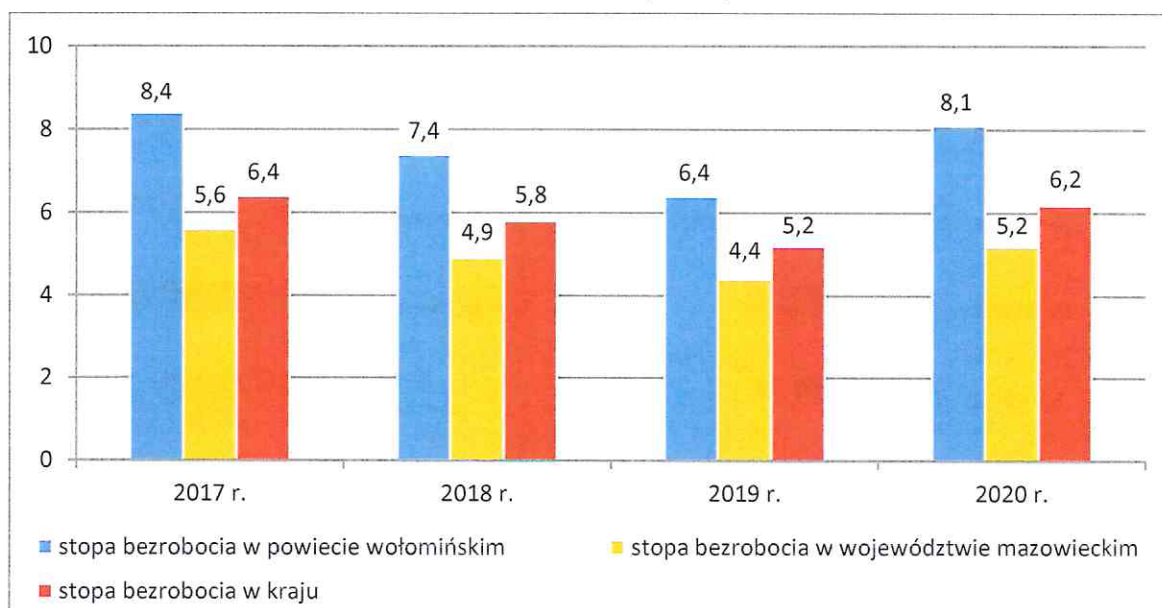

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

W latach 2017-2019 stopa bezrobocia w powiecie wołomińskim była znacznie wyższa niż w województwie mazowieckim i wyższa niż w kraju. Rok 2020 po okresie zmniejszającego się bezrobocia przyniósł wzrost zarówno na poziomie powiatowym, wojewódzkim jak i krajowym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

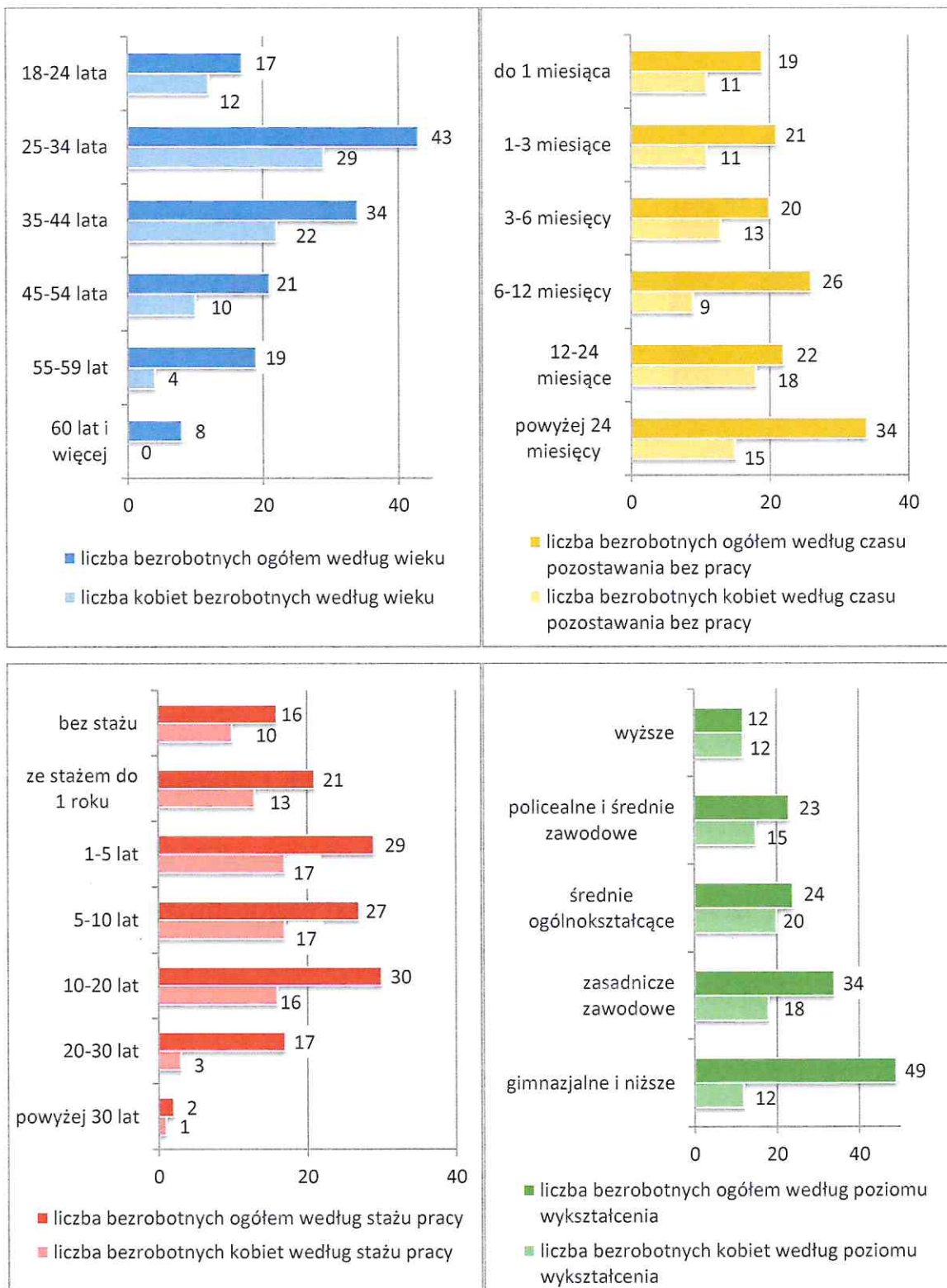
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie wołomińskim, w województwie mazowieckim i w kraju w latach 2017-2020 (w %)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2019 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode, w wieku 25-34 lata (43 osoby, w tym 29 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej, powyżej 12 miesięcy (56 osób, w tym 33 kobiety), osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (49 osób, w tym 12 kobiet), natomiast jeśli chodzi o staż pracy liczba osób bezrobotnych była zbliżona we wszystkich głównych grupach.

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie.

6. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Poświętne funkcjonuje 6 szkół podstawowych oraz 5 przedszkoli (w tym 3 niepubliczne), działają także oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych. Młodzież z gminy może kontynuować naukę m.in. w Wołominie, gdzie znajdują się licea, technika i szkoły branżowe. Na terenie gminy działa publiczny żłobek. Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Szkoła Podstawowa im. por. w tym: <u>Stanisława Lecha w Poświętnem</u> Przedszkole Gminne	ul. Szkolna 1, 05-326 Poświętne
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Szkoła Podstawowa im. Wojska w tym: <u>Polskiego w Nowych Ręczajach</u> Przedszkole Gminne	Nowe Ręczaje 20a, 05-326 Poświętne
3.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Szkoła Podstawowa im. Janusza w tym: <u>Korczaka w Międzylesiu</u> Przedszkole Gminne	Międzylesie 12A, 05-326 Poświętne
4.	Szkoła Podstawowa w Turzu	Turze, 05-326 Poświętne
5.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Szkoła Podstawowa im. Świętego w tym: <u>Jana Pawła II w Wólce Dąbrowickiej</u> Przedszkole Gminne	Wólka Dąbrowicka 41A, 05-326 Poświętne
6.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zabrańcu Szkoła Podstawowa im. mjr. H. w tym: <u>Dobrzańskiego – Hubala</u> Przedszkole Gminne	Zabraniec, ul. Ks. Wł. Skonieckiego 8, 05-079 Okuniew
7.	Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Tajemniczy Ogród” w Choinach	Choiny 21, 05-326 Poświętne
8.	Gminny Żłobek w Poświętnem	Cygów 60A, 05-326 Poświętne

Źródło danych: Urząd Gminy Poświętne.

W roku szkolnym 2019/2020 do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszczało 704 uczniów, a do przedszkoli 45 dzieci – (podana liczba dotyczy dzieci uczęszczających do przedszkoli publicznych). W roku szkolnym 2019/2020

gmina zatrudniała 107 nauczycieli (w tym 101 w szkołach i 6 w przedszkolach). W gminie działa 6 świetlic przyszkolnych i klubów.

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego. Uczniowie objęci są opieką pedagoga szkolnego, psychologa i pielęgniarki, mogą również korzystać z pomocy logopedy i doradcy zawodowego.

Szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań – tematyczne, artystyczne i sportowe, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoły prowadzą także lekcje na temat uzależnień i działania w kierunku pedagogizacji rodziców. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych.

7. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Poświętne są Gminne Centrum Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem.

Centrum prowadzi edukację kulturalną i wychowanie poprzez dostęp do kultury, tworzy warunki rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, pielęgnuje i popularyzuje tradycje. GCK zajmuje się także organizowaniem uroczystości i imprez kulturalnych oraz rozrywkowych tj. koncertów, festiwali, przeglądów, wieczorów literackich, wystaw, konkursów, rajdów i wycieczek.

Gminna Biblioteka Publiczna służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do jej zadań należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku księgozbiór biblioteki liczył 24.853 woluminów, liczba czytelników wyniosła 437, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz – 5.142 woluminy. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet, na wyposażeniu biblioteki jest 11 komputerów, w tym 6 podłączonych do sieci Internet. Biblioteka posiada 2 filie – w Międzylesiu i Nowych Ręczajach. Obok podstawowej działalności Biblioteka prowadzi działania kulturalno-oświatowe i promocyjne.

Działalność kulturalną w gminie prowadzą także Koła Gospodyń Wiejskich i Gospodarzy kultywujące tradycje ludowe.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 2. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminne Centrum Kultury w Poświętnem	Wola Cygowska 31a, 05-326 Poświętne
2.	Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem	Cygów 61a, 05-326 Poświętne
	Filia biblioteczna w Międzylesiu	Międzyleś, 05-326 Poświętne
	w tym: Filia biblioteczna w Nowych Ręczajach	Nowe Ręczaje 24b, 05-326 Poświętne

Źródło danych: Urząd Gminy Poświętne.

Gmina Poświętne posiada różnorodny kalendarz imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych. Do ważniejszych imprez organizowanych w gminie należą: Dożynki Powiatowo-Gminne, Piknik Lotniczy w Gminie Poświętne, obchody rocznicowe związane z mjr. Henrykiem Dobrzańskim ps. „Hubal” w Krubkach-Górkach, Święto Niepodległości; Turniej o Puchar Wójta Gminy Poświętne. Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna.

Gmina Poświętne posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form rekreacji i wypoczynku; atrakcyjne dla turystów mogą być zwłaszcza parki dworskie oraz zasoby historyczne. Na terenie gminy funkcjonuje szlak rowerowy, na którym umieszczono 10 tablic opisujących historyczne miejsca, wydarzenia i postaci związane z gminą; szlak liczy 35 km.

8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Poświętne funkcjonuje 1 zakład opieki zdrowotnej i działa 1 punkt apteczny. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres jednostki
1.	Przychodnia Zdrowia „CENTRUM” w Poświętnem – filia	Szkolna 4, 05-326 Poświętne
2.	Punkt apteczny w Poświętnem	Szkolna 4, 05-326 Poświętne

Źródło danych: Urząd Gminy Poświętne.

Przychodnia Zdrowia w Poświętnem prowadzona jest przez Centrum Medyczno-Diagnostyczne Sp. z o. o. w Siedlcach (ul. Nikłowa 9, 08-110 Siedlce), W ramach Przychodni funkcjonują: poradnia podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet zabiegowy, punkt pobrań i punkt szczepień. W placówce przyjmują pediatra i stomatolog, raz w miesiącu można skorzystać z pomocy dietetyka i ginekologa. Inni specjaliści przyjmują w filiach przychodni znajdujących się poza terenem gminy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zmniejszała się z roku na rok (14.434 w 2017 r., 13.220 w 2018 r., 10.697 w 2019 r.). W gminie brakuje lekarzy specjalistów.

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują placówki poza gminą, m.in. Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie (ul. Gdyńska 1/3, 05-200 Wołomin) oraz Szpital Powiatowy Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim (ul. Szpitalna 37, 05-300 Mińsk Mazowiecki).

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują

uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

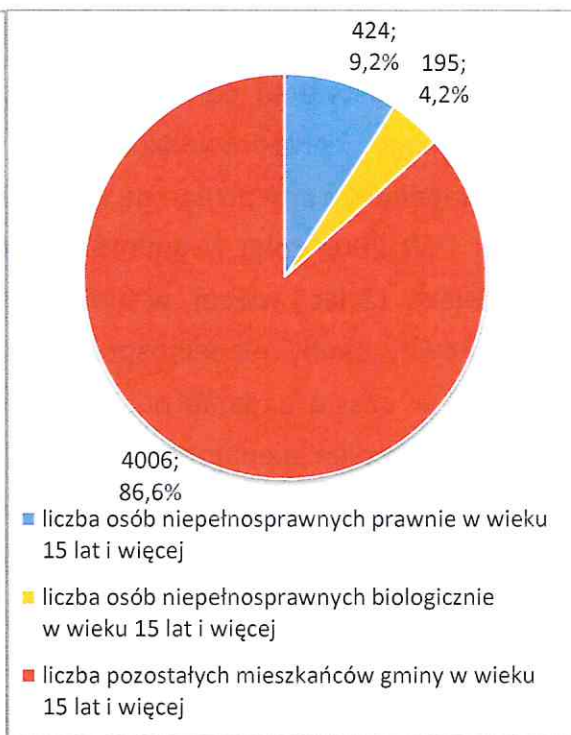
W 2002 roku w gminie Poświętne mieszkało 619 osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej, w tym 322 mężczyzn i 297 kobiet. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (424 osoby, tj. 68,5%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 195 osób (31,5%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy w wieku 15 lat i więcej (4.625 osób) wynosił 13,4%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Osoby niepełnosprawne w gminie w wieku 15 lat i więcej według płci w 2002 roku

Wykres 18. Osoby niepełnosprawne w gminie w wieku 15 lat i więcej w ogóle mieszkańców gminy w wieku 15 lat i więcej w 2002 roku

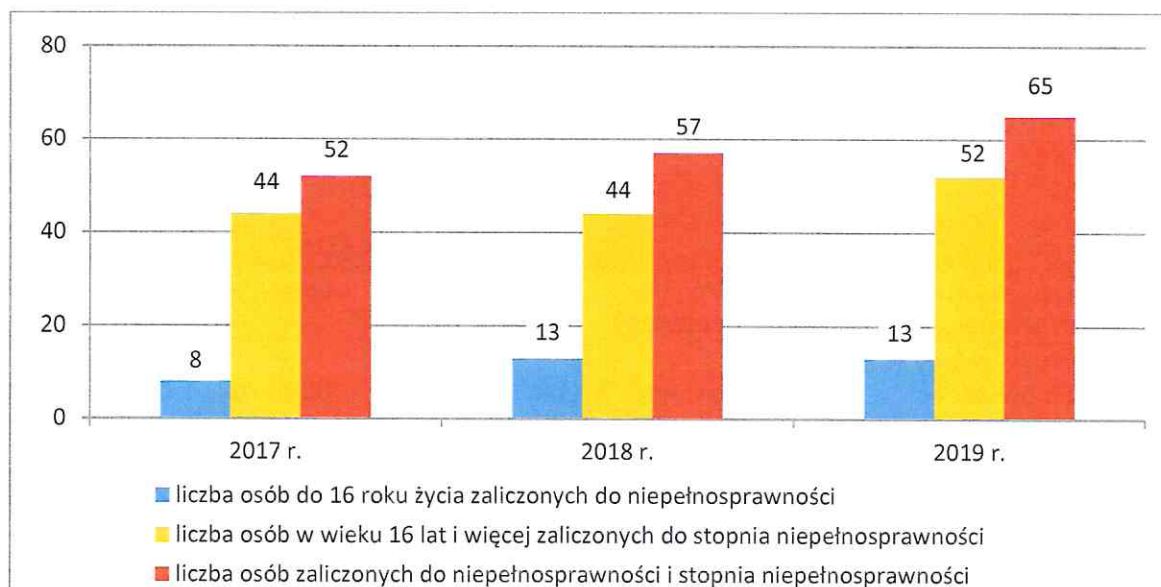

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Poświętne zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie. Według jego danych, w latach 2018-2019 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) była wyższa niż w 2017 roku (8 w 2017 r., po 13 w latach 2018-2019), a liczba wydanych w 2019 roku orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia) była wyższa niż w latach 2017-2018 (po 44 w latach 2017-2018, 52 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Wołominie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie.

9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywiają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w

rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

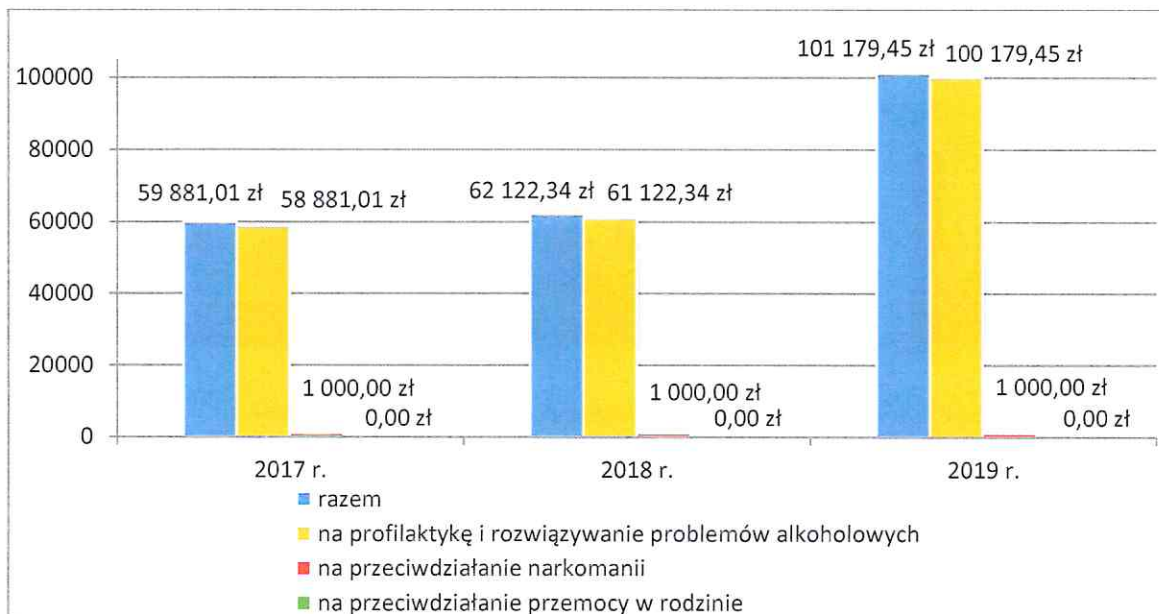
Tabela 4. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

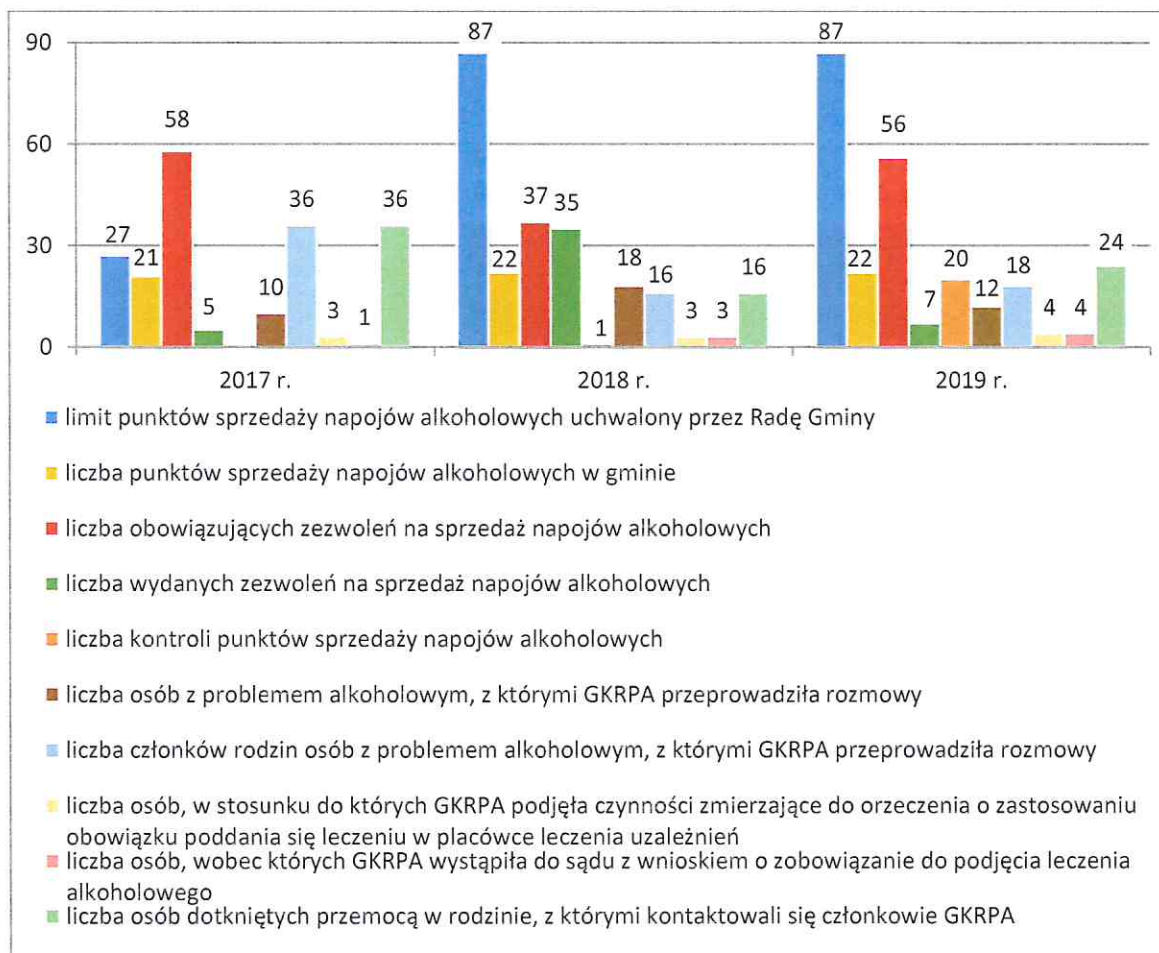
Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Poświętne w latach 2017-2019.

Wykres 20. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019

Źródło danych: Urząd Gminy Poświętne.

W 2019 roku wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii była znacznie wyższa niż w latach 2017-2018 (59.881,01 zł w 2017 r., 62.122,34 zł w 2018 r., 101.179,45 zł w 2019 r.). W budżecie nie uwzględniano osobnych środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Poświętne, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 21. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019

Źródło danych: Urząd Gminy Poświętne.

W latach 2018-2019 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był ponad trzykrotnie wyższy niż w 2017 roku. Zwiększenie limitu wynikało przede wszystkim ze zmiany przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która zobligowała Radę Gminy do ustalenia również limitu odnoszącego się do zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa, na które do 2018 roku limity nie obowiązywały.

W analizowanym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była podobna (21 w 2017 r., po 22 w latach 2018-2019), a liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała wahaniom (58 w 2017 r., 37 w 2018 r., 56 w 2019 r.), podobnie jak liczba wydanych

zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (5 w 2017 r., 35 w 2018 r., 7 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, zmieniała się (10 w 2017 r., 18 w 2018 r., 12 w 2019 r.), a liczba członków ich rodzin w latach 2018-2019 była niższa niż w 2017 roku (36 w 2017 r., 16 w 2018 r., 18 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (w stosunku do 3 osób w 2017 r., 3 osób w 2018 r., 4 osób w 2019 r.) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego (wobec 1 osoby w 2017 r., 3 osób w 2018 r. i 4 osób w 2019 r.).

W latach 2017-2019 członkowie GKRPA kontaktowali się z odpowiednio 7, 8 i 8 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, odpowiednio 6, 8 i 4 sprawcami przemocy w rodzinie oraz z 23 w 2017 roku i 12 osobami w 2019 roku świadkami przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Poświętnem – Punkt Konsultacyjny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, specjalista psychoterapii i prawnik w Urzędzie Gminy, Psycholog przyjmujący w budynku Szkoły Podstawowej im. por. Stanisława Lecha i Rewir Dzielnicowych, w Nowych Ręczajach – Grupa AA, w Wołominie – Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji i Prokuratura Rejonowa, w Zielonce – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, a w Ząbkach – Szpital psychiatryczny „Drewnica”.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poświętnem	ul. Krótka 1, 05-326 Poświętne
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem	ul. Szkolna 2, 05-326 Poświętne
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Poświętnem	ul. Krótka 1, 05-326 Poświętne
Specjalista psychoterapii uzależnień i prawnik w Urzędzie Gminy Poświętne	ul. Krótka 1, 05-326 Poświętne
Psycholog – Szkoła Podstawowa im. por. Stanisława Lecha w Poświętnem	ul. Szkolna b/n, 05-326 Poświętne
Grupa wsparcia AA w Ręczajach Nowych	Ręczaje Nowe, 05-326 Poświętne
Rewir Dzielnicowych w Poświętnem	ul. Szkolna 6, 05-326 Poświętne
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	ul. Legionów 78, 05-200 Wołomin
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce	ul. Poniatowskiego 29, 05-220 Zielonka
Komenda Powiatowa Policji w Wołominie	ul. Wileńska 43a, 05-200 Wołomin
Prokuratura Rejonowa w Wołominie	ul. Prądyńskiego 3a, 05-200 Wołomin

Źródło danych: Urząd Gminy Poświętne.

W latach 2017-2019 certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, prawnik i psycholog objęli wsparciem odpowiednio 10, 18 i 18 osób z problemem alkoholowym, odpowiednio 10, 18 i 4 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików), odpowiednio 6, 8 i 8 osób doznających przemocy w rodzinie oraz odpowiednio 6, 8 i 4 osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poświętnem wynika, że po spadku w 2018 roku, w 2019 roku wzrosła liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z powodu alkoholizmu (7 rodzin liczących 17 osób w 2017 r., 4 rodziny liczące 6 osób w 2018 r., 8 rodzin liczących 20 osób w 2019 r.). Jednocześnie na niskim i zbliżonym poziomie utrzymywała się liczba rodzin i osób

w rodzinach, którym Ośrodek udzielał wsparcia z powodu przemocy w rodzinie (1 rodzina licząca 4 osoby w 2017 r., 1 rodzina licząca 2 osoby w 2019 r.).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem zapewniał również obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W latach 2017-2019 działaniami Zespołu objęto odpowiednio 38, 48 i 50 osób.

W 2019 roku w spotkaniach grupy AA brało udział 12 osób, a ze wsparcia Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce skorzystała 1 rodzina z gminy licząca 7 osób. Warto dodać, że w analizowanym okresie na terenie gminy stwierdzono 13 przestępstw przeciwko rodzinie (z art. 207 kk, par. 1), a liczba ujawnionych sprawców wyniosła 11.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych) obejmuje m.in. organizowanie, realizowanie i udział w programach profilaktycznych, prelekcjach i pogadankach, festynach i innych imprezach plenerowych, imprezach sportowych, konkursach profilaktycznych, pozalekcyjnych zajęciach sportowych, szkoleniach i warsztatach dla rodziców i nauczycieli oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

W 2019 roku rekomendowanymi przez PARPA programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży objęto 75 uczniów, 22 nauczycieli i 25 rodziców, w jednorazowych prelekcjach i pogadankach uczestniczyło 247 osób, w festynach i innych imprezach plenerowych – 65 osób, w imprezach sportowych – 85 osób, w konkursach – 10 osób, w pozalekcyjnych zajęciach sportowych

– 50 osób, a w szkoleniach i warsztatach z zakresu profilaktyki problemowej – 35 rodziców i 25 nauczycieli.

10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym,

mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Poświętne pomoc osobom bezdomnością zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem. W latach 2017-2018, w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 1 osobę w każdym roku.

Osoby bezdomne kierowane są do placówek zapewniających schronienie, jak również mogą być im udzielane świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych. Gmina Poświętne kieruje osoby bezdomne do Schroniska „Don Orione” w Czarnej (ul. W. Witosa 46, 05-200 Wołomin) prowadzonego przez Zgromadzenie Księży Orionistów.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Poświętne czuwa Komenda Powiatowa Policji w Wołominie (ul. Wileńska 43a, 05-200 Wołomin), a bezpośrednie czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Rewiru Dzielnicowych w Poświętnem (ul. Szkolna 6, 05-326 Poświętne).

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Wołominie, w 2019 roku na terenie gminy Poświętne odnotowano 74 przestępstwa, spośród których wykryto 46 przestępstw.

Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku

kategoria przestępstwa	liczba stwierdzonych przestępstw	liczba wykrytych przestępstw	liczba ujawnionych sprawców
przestępstwa ogółem	74	46	44
przestępstwa kryminalne	57	32	31
przestępstwa przeciwko rodzinie (art.207 par.1 k.k.)	13	13	11

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Wołominie.

Funkcjonariusze Policji na bieżąco monitorują sytuację we wszystkich obszarach mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Systematycznie udzielają mieszkańcom porad dotyczących m.in. mechanizmów oszustw („na wnuczka”, „na policjanta”); bezpieczeństwa w sieci, przemocy domowej. Wśród programów informacyjno-edukacyjnych realizowanych w 2019 roku znalazły się m.in.: „Bezpieczne wakacje”, „Mazowiecka Akademia Seniora”, „Bezpieczny i kulturalny pasażer”.

Istotne znaczenie dla mieszkańców gminy ma również bezpieczeństwo pożarowe. Na jej terenie funkcjonuje 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych – w Poświętnem, Nowych Ręczajach, Ręczajach Polskich, Turzu, Woli Ręczajskiej i Zabrańcu.

12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im

życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

W gminie Poświętne zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2019 roku kadre GOPS-u stanowiło 9 osób, w tym kierownik i 2 pracowników socjalnych. Ośrodek zatrudniał także asystenta rodziny. Spośród zatrudnionych w GOPS-ie, 7 pracowników posiadało wykształcenie wyższe, 1 pracownik posiadał specjalizację z organizacji pomocy społecznej, a 1 pracownik specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

W analizowanym roku Ośrodek nie spełniał wynikającego z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązku zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Kadra GOPS-u w 2019 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	2
pozostali pracownicy	6

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

W 2019 roku wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były wyższe niż w latach 2017-

2018 (10.365.641 zł w 2017 r., 10.387.290 zł w 2018 r., 11.305.869 zł w 2019 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które wydatki wzrosły z 6.228.841 zł w 2017 roku do 7.140.478 zł w 2019 roku. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2017 r.	w 2018 r.	w 2019 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	1.000	1.000	1.000
przeciwdziałanie alkoholizmowi	59.880	61.122	100.179
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	50.998	42.389	33.353
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	3.548	4.295	5.056
składki na ubezpieczenia zdrowotne	19.146	18.717	17.078
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	145.753	155.262	107.878
zasiłki stałe	216.053	212.990	196.439
Ośrodek Pomocy Społecznej	392.883	404.303	354.965
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	7.700	4.200	4.410
pomoc w zakresie dożywiania	129.273	120.033	86.406
pomoc dla cudzoziemców	900	0	0
rodzina			
świadczenie wychowawcze	6.228.841	6.009.444	7.140.478
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3.093.770	3.079.202	2.994.408
wspieranie rodziny w tym: asystent rodziny i piecza zastępcza program „Dobry start”	41.707	325.712	294.926
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	29.531	32.576	30.768
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	59.840	63.796	35.179
ogółem	10.365.641	10.387.290	11.305.869
w tym w budżecie GOPS-u	10.244.921	10.261.372	11.169.511

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

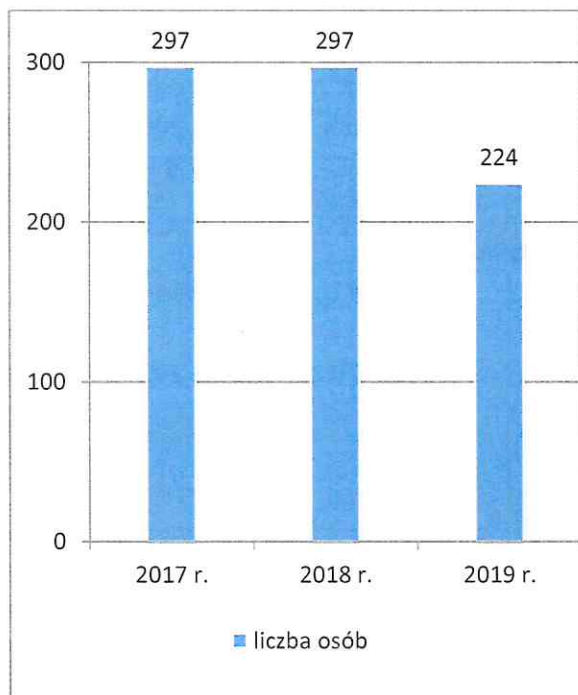
W 2019 roku liczba osób w gminie, którym udzielono pomocy i wsparcia, była niższa niż w latach 2017-2018 (po 297 w latach 2017-2018, 224 w 2019 r.). Stale spadała liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (z 619 w 2017 r. do 435 w 2019 r.).

W 2019 roku znacznie spadła liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne (z 455 w 2017 r. do 144 w 2019 r.), a wahaniami ulegała liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne (282 w 2017 r., 230 w 2018 r., 341 w 2019 r.).

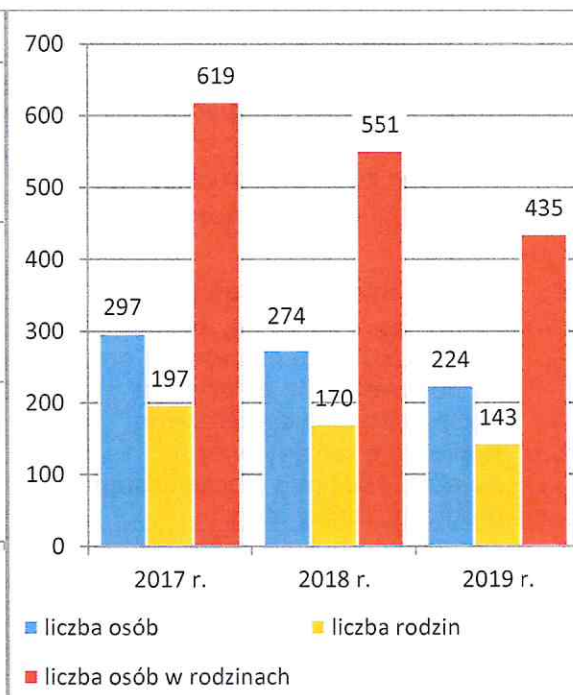
W latach 2017-2019 liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, stale zmniejszała się (192 w 2017 r., 170 w 2018 r., 143 w 2019 r.), podobnie jak liczba przebywających w nich osób (619 w 2017 r., 551 w 2018 r., 435 w 2019 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 22. Osoby w gminie, którym w latach 2017-2019 udzielono pomocy i wsparcia

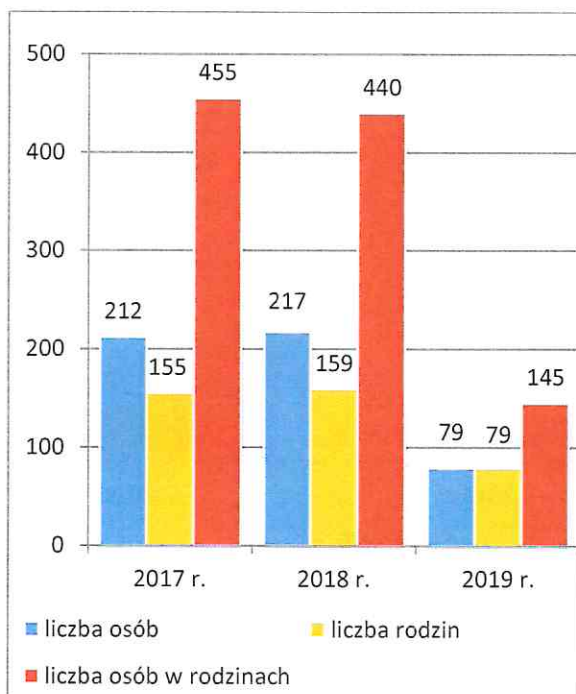

Wykres 23. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie

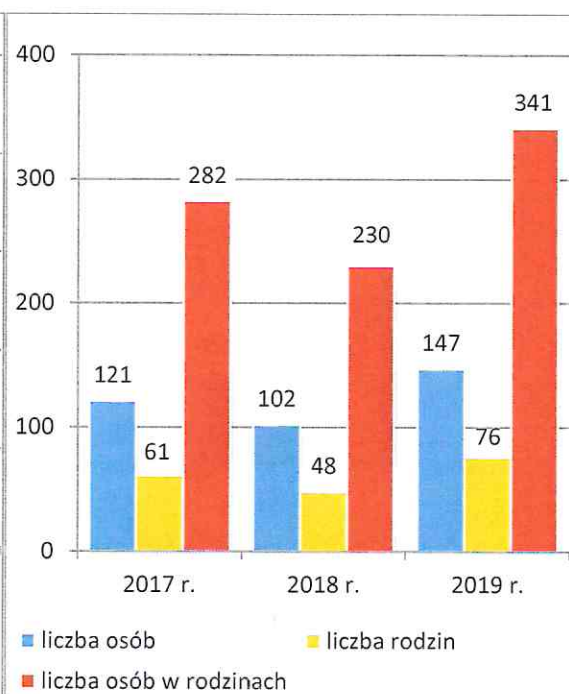

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

Wykres 24. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne

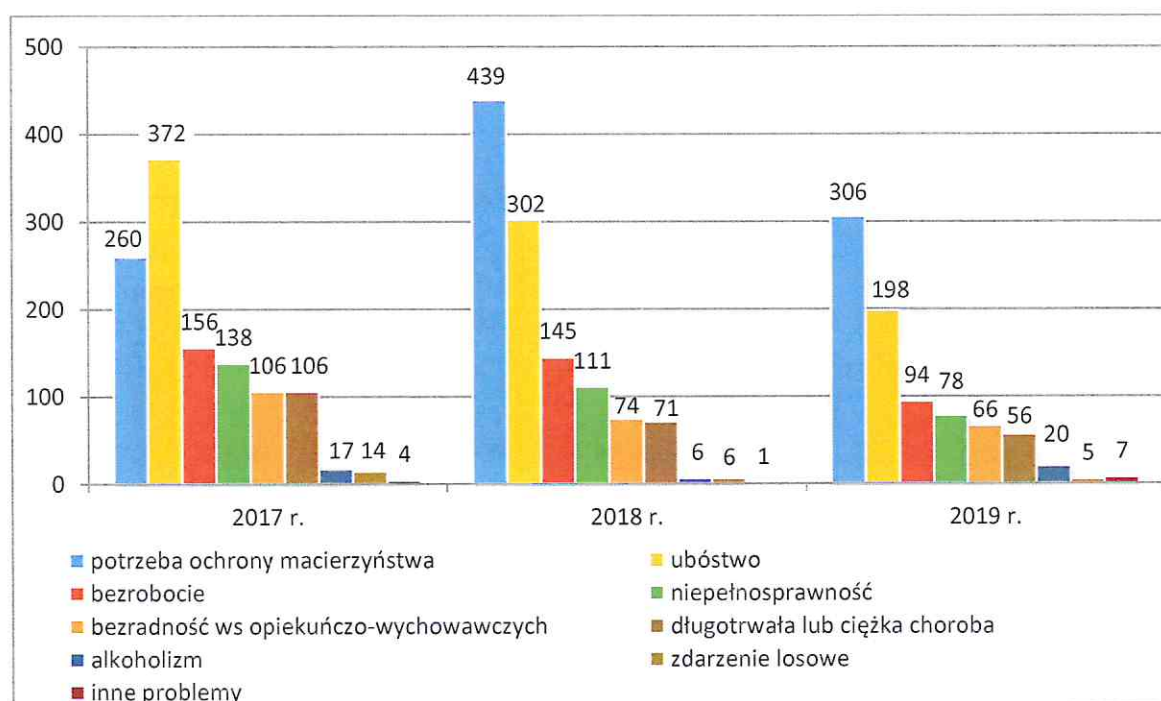

Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS w latach 2017-2019 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny wymagające ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz żyjące w ubóstwie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 26. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

W latach 2017-2019 systematycznie zmniejszyła się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z większości powodów przyznawania wsparcia w gminie: tj. ubóstwa (z 372 w 2017 r. do 198 w 2019 r.), bezrobocia (ze 156 w 2017 r. do 94 w 2019 r.), niepełnosprawności (ze 138 w 2017 r. do 78 w 2019 r.), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ze 106 w 2017 r. do 66 w 2019 r.) oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby (ze 106 w 2017 r. do 56 w 2019 r.). Jednocześnie po znacznym wzroście w 2018 roku, w 2019 roku spadła liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (260 w 2017 r., 439 w 2018 r., 306 w 2019 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy świadczeń		liczba osób			kwota świadczeń		
		2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
pieniężne	zasiłek stały	45	37	36	216.053	212.990	196.439
	zasiłek okresowy	19	12	11	18.896	11.806	13.647
	zasiłek celowy	166	164	43	136.366	96.072	26.703
niepieniężne	posiłek	120	102	142	73.653	61.796	83.356
	schronienie	0	0	1	0	0	6.385
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	3	2	1	50.998	42.389	33.353
usługi	usługi opiekuńcze	0	0	1	0	0	4410
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	1	0	7.700	4.200	0
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	157*	124*	92*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	1*	X	X	X
	kontrakt socjalny	3	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
wspieranie rodziny i piecza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	14* (1)	12* (1)	12* (1)	41.707	48.262	52.762
	liczba dzieci w pieczy	(5)	(5)	(5)	6.782	12.269	12.624

zastępczej/odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)
--

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2017-2019 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W 2019 roku liczba osób nim objętych była znacznie niższa niż w latach 2017-2018 (166 w 2017 r., 164 w 2018 r., 43 w 2019 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w latach 2017-2018 oraz „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 r. Nowy program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu dofinansowane są także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W latach 2017-2019 liczba osób objętych posiłkiem ulegała wahaniom (120 w 2017 r., 102 w 2018 r., 142 w 2019 r.).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego w latach 2017-2019 było także pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Ich liczba była niewielka (3 osoby w 2017 r., 2 w 2018 r., 1 w 2019 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2017-2019 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, stale zmniejszała się (ze 157 w 2017 r. do 92 w 2019 r.).

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. Z rodzinami wymagającymi wsparcia pracował asystent rodziny, pod opieką którego w latach 2017-2019 pozostawało kilkanaście rodzin (14 w 2017 r., po 12 w latach 2018-2019). Środki na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny zostały pozyskane w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”. W analizowanym okresie gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2017-2019

dzieci w pieczy zastępczej	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem	5	5	5
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	3	3	3
liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	2	2

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

W gminie realizowany był również rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W 2019 roku wydano 346 takich kart, tj. o 198 więcej niż rok wcześniej i 285 więcej niż w 2017 roku. Tak znaczny wzrost był skutkiem zmian w ustawie, zgodnie z którymi od 2019 roku o Kartę Dużej Rodziny mogą się ubiegać również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej trójkę dzieci bez względu na ich aktualny wiek. Warto zaznaczyć, że w 2018 roku rozpoczęto wydawanie kart elektronicznych (62 w 2018 r. i 103 w 2019 r.).

W analizowanym okresie GOPS realizował również inny program wsparcia rodzin wielodzietnych, pn. „Rodzina 3+ w Gminie Poświętne” dofinansowany

przez Powiat Wołomiński. Uczestnicy programu posiadając Powiatową Kartę Rodziną mogli uzyskać świadczenia pieniężne na dzieci w wieku szkolnym oraz ulgi w opłatach za czynsz.

W latach 2017-2019 Ośrodek realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W latach 2017-2019 działaniami Zespołu objęto odpowiednio 38, 48 i 50 osób.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia wychowawcze. W 2019 roku ich liczba była wyższa niż w latach 2017-2018 (1.226 w 2017 r., 1.161 w 2018 r., 1.546 w 2019 r.), co wynikało ze zmiany przepisów, które od 1 lipca 2019 roku umożliwiły pobieranie świadczenia również na pierwsze dziecko w rodzinie.

W latach 2018-2019 Ośrodek realizował zadanie w oparciu o uchwałę Rady Ministrów Nr 80/2018 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”. W 2018 roku ich liczba zwiększyła się z roku na rok (895 w 2018 r., 899 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 GOPS zajmował się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych. Ich ogólna liczba zmniejszała się z roku na rok (z 16.529 w 2017 r. do 15.034 w 2019 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 14.138 w 2017 r. do 12.673 w 2019 r.). Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	14.138	13.800	12.673
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.568	1.593	1.592
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	396	419	427
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	90	115	84

jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	75	62	58
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	261	249	200
ogółem			
liczba świadczeń	16.529	16.238	15.034
zasilek dla opiekuna			
liczba świadczeń	0	0	0
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	0	1	1

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

W latach 2018-2019 Ośrodek przyznał po 1 jednorazowym świadczeniu z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2017-2019 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zmniejszała się z roku na rok (z 17 w 2017 r. do 12 w 2019 r.), podobnie jak liczba świadczeń (z 283 w 2017 r. do 230 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	17	13	12
liczba przyznanych świadczeń	283	269	230
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	125.753	117.960	104.150

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

W 2019 roku GOPS uczestniczył w realizacji resortowego programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” w ramach którego z pomocy skorzystały 2 osoby z niepełnosprawnością, a koszt wsparcia wyniósł 4.410 zł. Ośrodek angażował się również w działania środowiskowe na rzecz lokalnej społeczności, m.in. we współpracę z Stowarzyszeniem „Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu” w celu dystrybucji żywności dla osób najbardziej potrzebujących.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Poświętne, oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, działają 2 Kluby „Senior+” oraz świetlice przyszkolne i pozaszkolne pełniące również funkcje socjoterapeutyczne.

Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji udzielających wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, ul. Legionów 78, 05-200 Wołomin	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce, ul. Poniatowskiego 29, 05-220 Zielonka	Zakres oferowanych usług: schronienie w hostelu, pomoc psychologiczna i prawna, pomoc socjalna, działania interwencyjne. Kategoria klienta: osoby doświadczające przemocy.
Punkt specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w Wołominie, ul. Żelazna 1b, 05-200 Wołomin	Zakres oferowanych usług: psychoterapia indywidualna i par, pomoc psychologiczna, konsultacje wychowawcze pedagoga, poradnictwo socjalne. Kategoria klienta: rodziny w sytuacji kryzysowej.
Dom Pomocy Społecznej w Zielonce, ul. Poniatowskiego 29, 05-220 Zielonka	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku.
Dom Pomocy Społecznej w Radzyminie, ul. Konstytucji 3 Maja 7, 05-250 Radzymin	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore.
Powiatowy Środowiskowy	Zakres oferowanych usług: prowadzenie rehabilitacji

<p>Dom Samopomocy w Wołominie, ul. Warszawska 5a, 05-200 Wołomin</p>	<p>społecznej i zawodowej oraz wspomaganie zatrudnienia; podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności życia codziennego; ułatwianie uczestniczenia w życiu społecznym, politycznym, kulturalnym, religijnym Kategoria klienta: osoby z chorobą psychiczną.</p>
<p>Zespół Szkół Specjalnych w Wołominie, ul. Miła 22, 05-200 Wołomin</p>	<p>Zakres oferowanych usług: edukacja, wychowanie, rewalidacja; pomoc psychologiczna i pedagogiczna Kategoria klienta: dzieci i młodzież o specjalnych potrzebach edukacyjnych.</p>
<p>Dom Dziecka w Równem, Równe 78, 05-282 Strachówka</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.</p>
<p>Publiczny Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 w Wołominie, ul. Geodetów 73, 05-200 Wołomin</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.</p>
<p>Publiczny Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 w Załubicach, ul. Opolska 75a, 05-255 Nowe Załubice</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.</p>
<p>Rodzinny Dom Dziecka nr 3 w Wołominie, ul. Przejazdowa 4, 05-200 Wołomin</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.</p>
<p>Rodzinny Dom Dziecka nr 4 w Duczkach, Duczki, ul. Willowa 18, 05-200 Wołomin</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.</p>
<p>Schronisko „Don Orione” w Czarnej, Czarna, ul. Witosa 46, 05-200 Wołomin</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowy pobyt, wyżywienie, pomoc socjalna i medyczna, wsparcie psychologiczne. Kategoria klienta: osoby bezdomne.</p>

**Powiatowa Poradnia
Psychologiczno-
Pedagogiczna
w Wołominie,**
ul. Legionów 85,
05-200 Wołomin

Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.

Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności są organizacje pozarządowe. Stanowią grupę podmiotów funkcjonujących w sferze ekonomii społecznej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz rozwojowi lokalnemu.

Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Poświętne funkcjonuje kilkanaście organizacji pozarządowych, a samorząd gminy posiada Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy. Priorytetem gminy Poświętne jest jak najlepsze zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty mieszkańców poprzez m.in. budowanie społeczeństwa obywatelskiego,

umacnianie poczucia odpowiedzialności za siebie i otoczenie, wprowadzenie nowatorskich działań i rozwiązań w odpowiedzi na rozpoznane potrzeby.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	adres organizacji
1.	Stowarzyszenie Razem Na Rzecz Rozwoju Gminy Poświętne	ul. Jana Pawła II 11, 05-326, Poświętne
2.	Stowarzyszenie Edukacyjno-Sportowe „Aktywni”	ul. Jana Pawła II 9, 05-326, Poświętne
3.	Fundacja Działaj Do Woli	Wola Cygowska 31b, 05-326 Poświętne
4.	Koło Gospodyń Wiejskich i Gospodarzy w Choinach	Choiny, 05-326 Poświętne
5.	Koło Gospodyń Wiejskich w Dąbrowicy	Dąbrowica, 05-326 Poświętne
6.	Koło Gospodyń Wiejskich w Międzypolu	Międzypole, 05-326 Poświętne
7.	Koło Gospodyń Wiejskich w Nadbieli	Nadbiel, 05-326 Poświętne
8.	Koło Gospodyń Wiejskich w Woli Cygowskiej	Wola Cygowska 30, 05-326 Poświętne
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Poświętnem	ul. Jana Pawła II 43, 05-326 Poświętne
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Nowych Ręczajach	Nowe Ręczaje 23a, 05-326 Poświętne
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Ręczajach Polskich	Ręczaje Polskie, 05-326 Poświętne
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Turzu	Turze, 05-326 Poświętne
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Ręczajskiej	Wola Ręczajska, 05-326 Poświętne
14.	Ochotnicza Straż Pożarna w Zabrańcu	ul. Długa 34, 05-079 Zabraniec

Źródło danych: Urząd Gminy Poświętne, www.spis.ngo.pl

14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

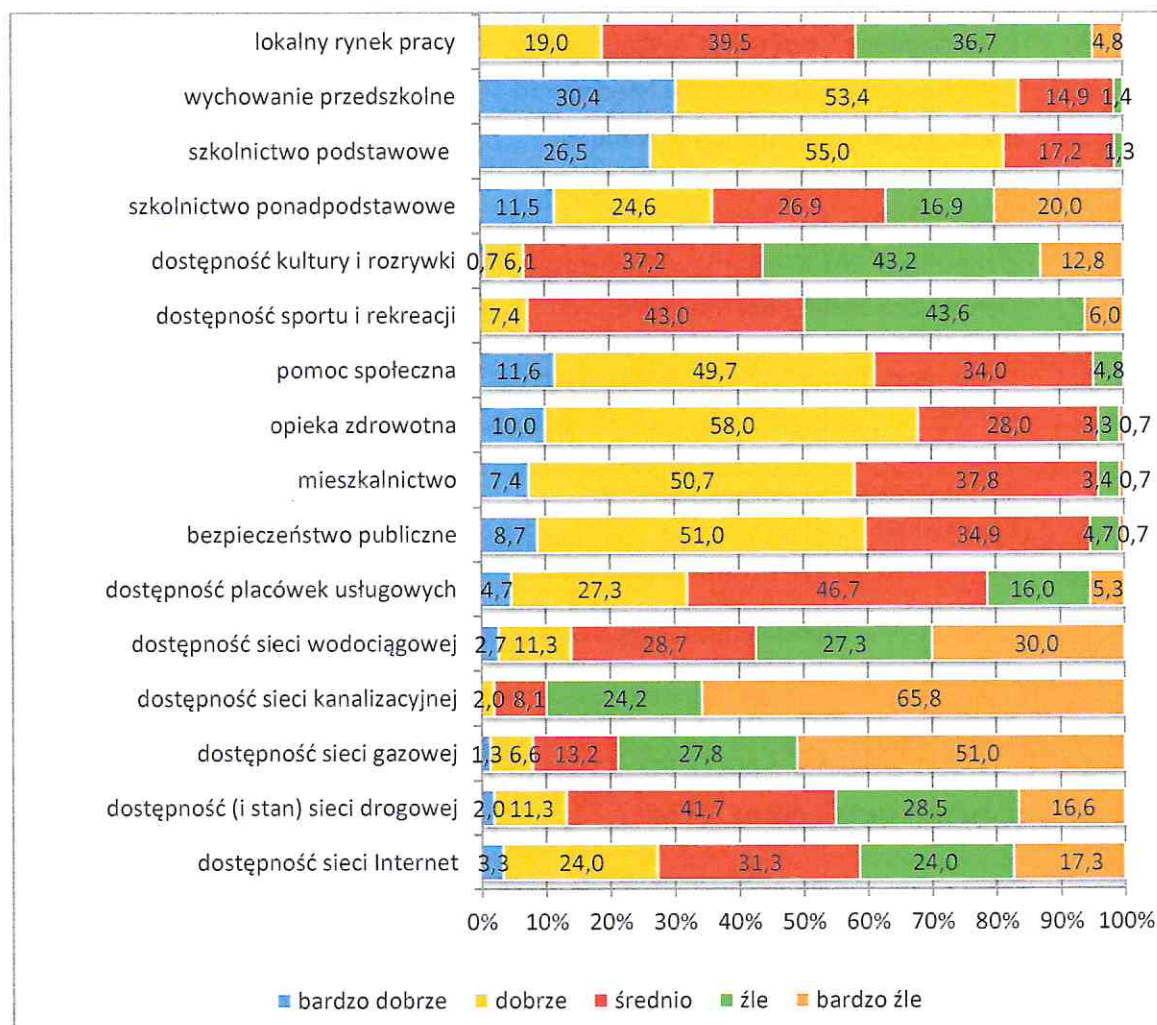
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Poświętne posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań,

jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy i jego Zastępcy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 153 wypełnione anonimowo ankiety.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 27. Warunki życia w gminie

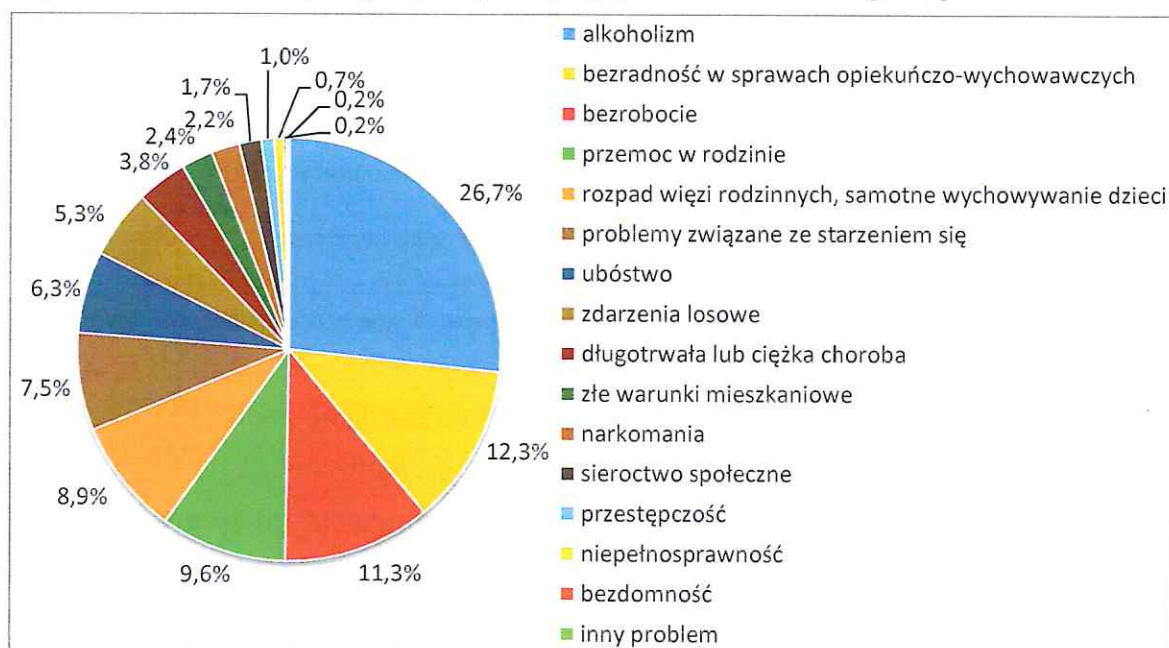
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność wychowania przedszkolnego (łącznie 83,8% ocen dobrych i bardzo dobrych) i szkolnictwa podstawowego (w sumie 81,5% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostępność sieci kanalizacyjnej (łącznie 90% ocen bardzo złych i złych), sieci gazowej (w sumie 78,8% ocen bardzo złych i złych) i sieci wodociągowej (łącznie 57,3% ocen bardzo złych i złych) oraz dostęp do kultury i rozrywki (w sumie 56% ocen bardzo złych i złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

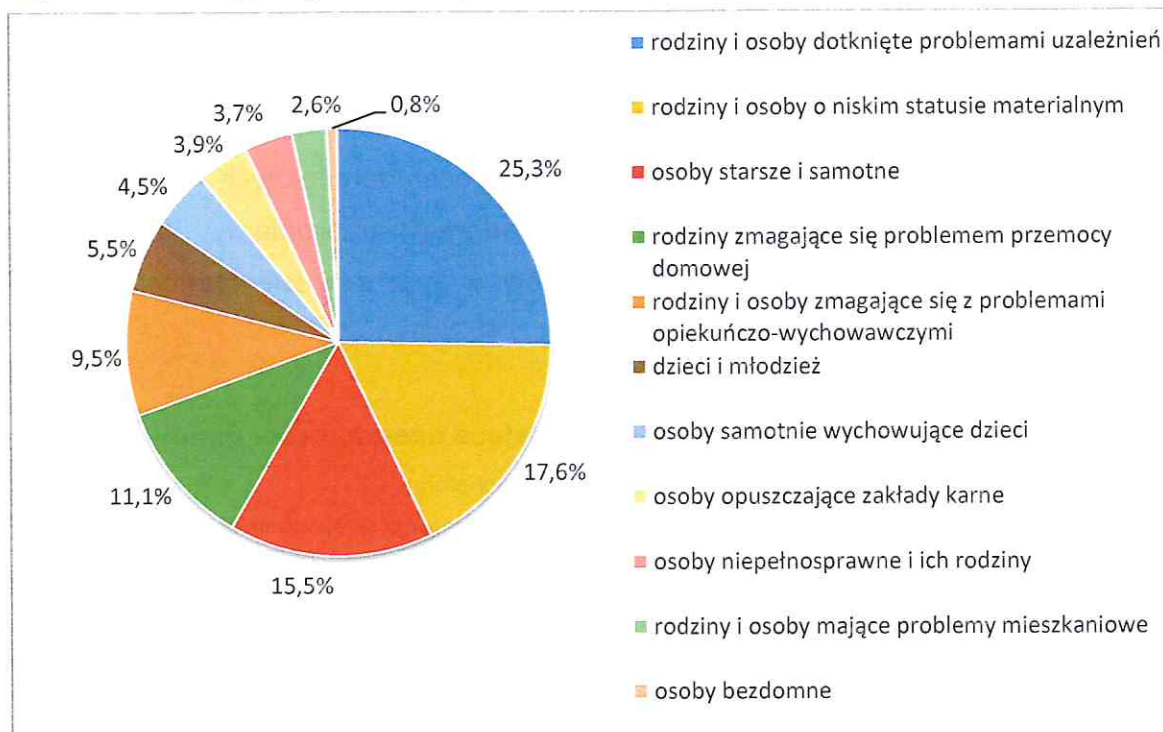

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (26,7%), a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (12,3%), bezrobocie (11,3%) oraz przemoc w rodzinie (9,8%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 29. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

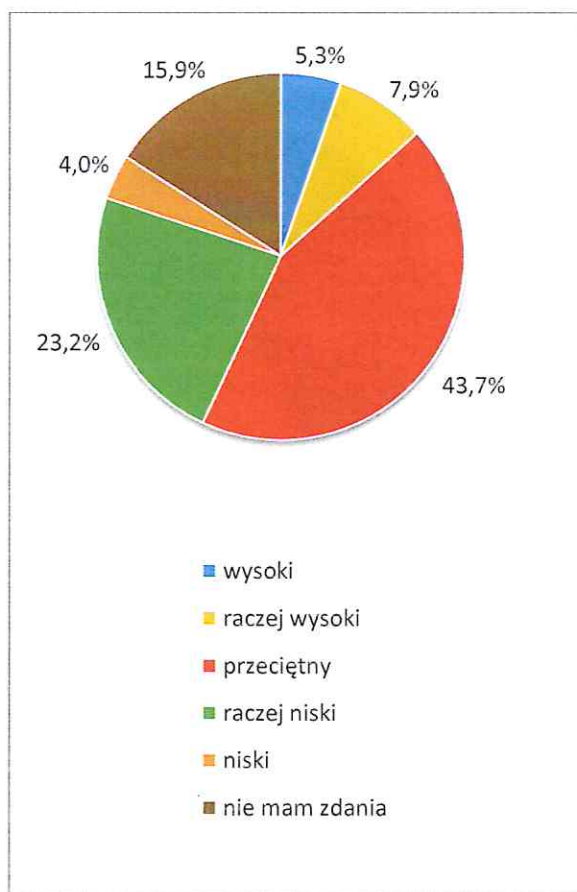

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

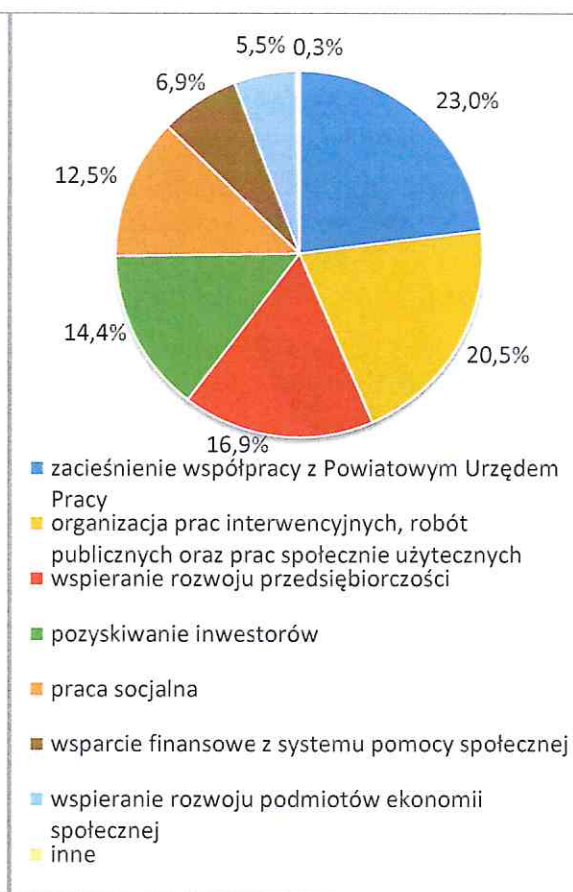
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (25,3%), a także rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (17,6%) oraz osoby starsze i samotne (15,5%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 30. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 31. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

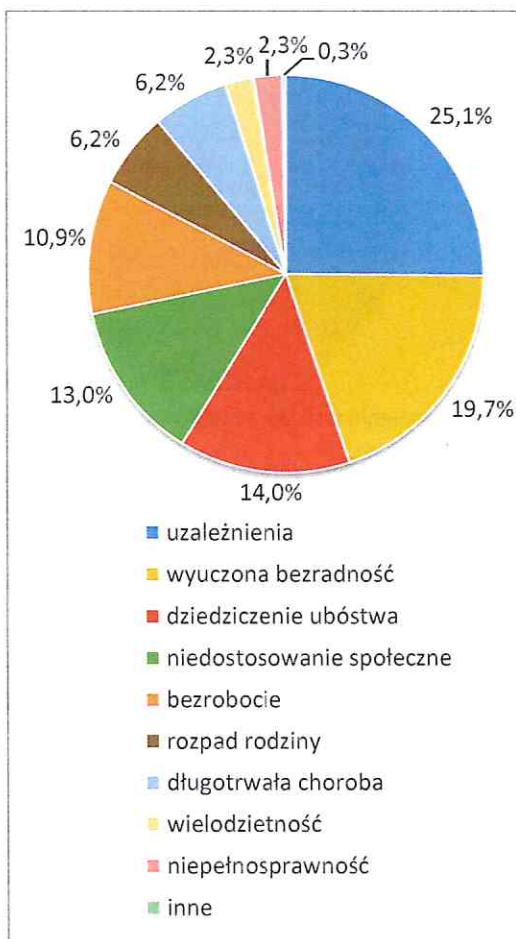
W opinii 43,7% ankietowanych poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie łącznie 27,2% badanych uznało go za raczej niski lub niski.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu,

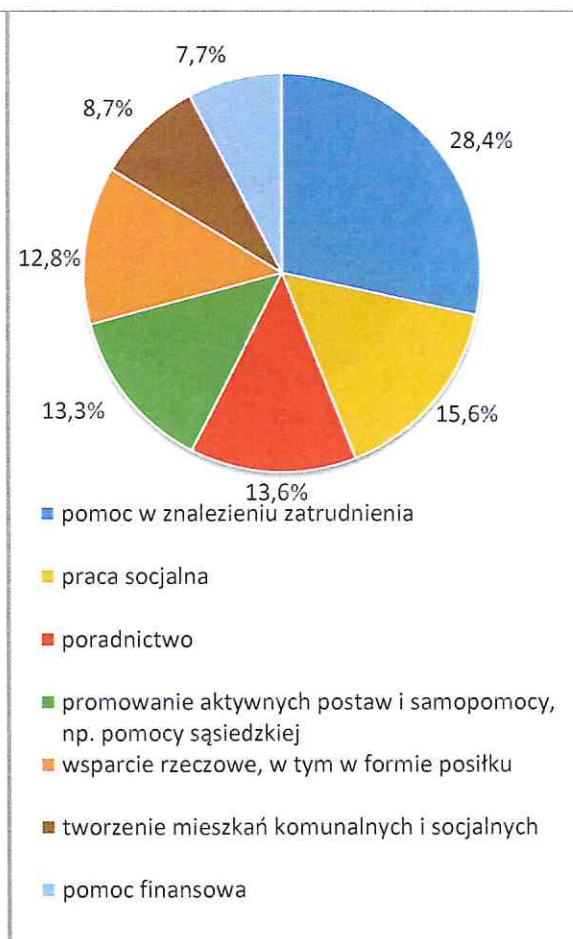
kursów i szkoleń; 23%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (20,5%), wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (16,9%) oraz pozyskiwanie inwestorów (14,4%).

W odpowiedzi na następane pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 32. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 33. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

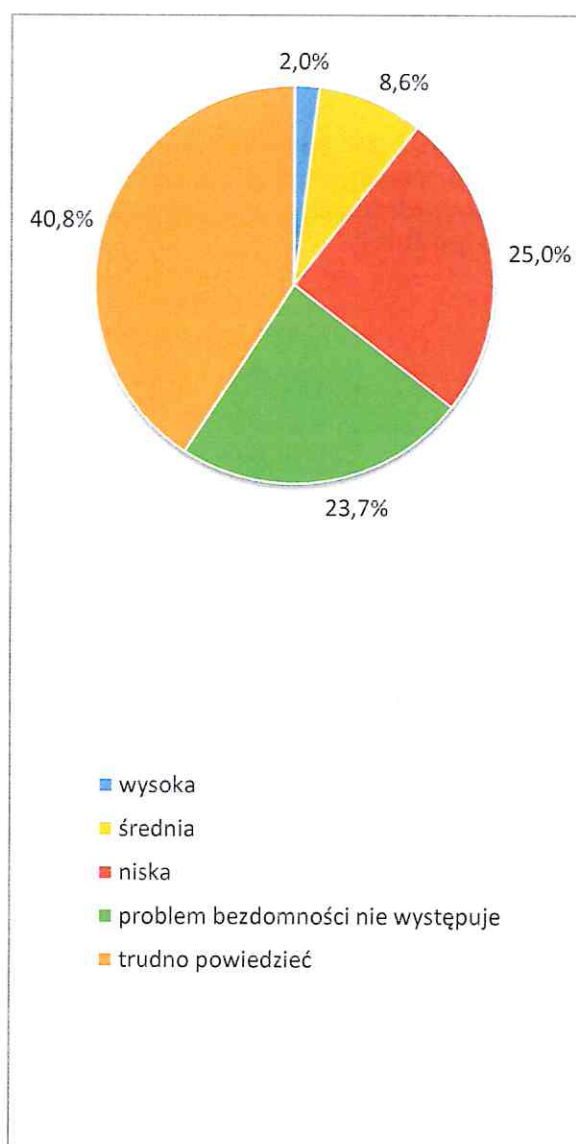
Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (25,1%), wyuczoną bezradność (19,7%), dziedziczenie ubóstwa (14%) i niedostosowanie społeczne (13%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu

zatrudnienia (28,4%), prowadzić pracę socjalną (15,6%), świadczyć poradnictwo (13,6%) i promować aktywne postawy i samopomoc, np. pomoc sąsiedzka (13,3%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 34. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 35. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

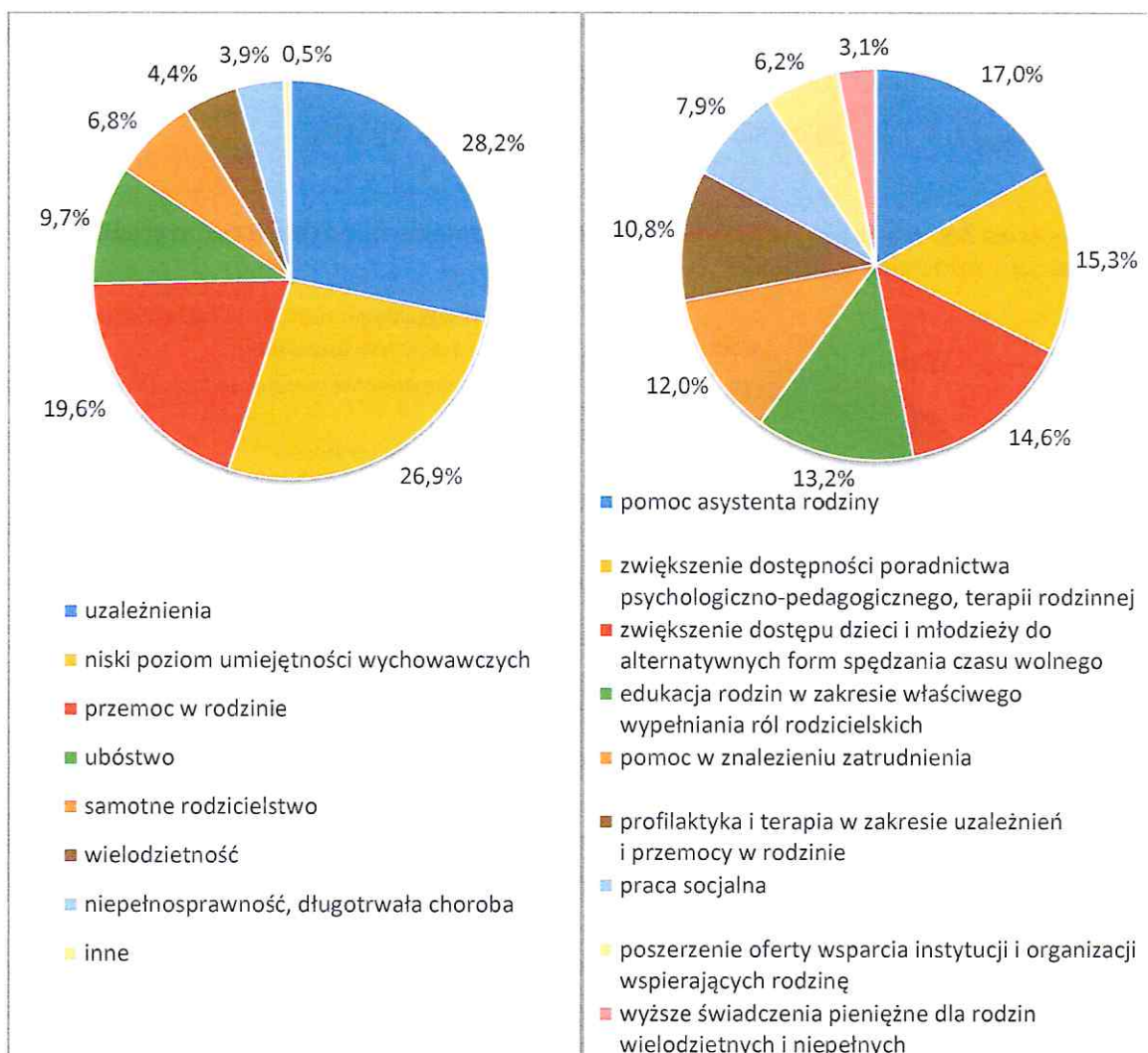
Najwięcej badanych (40,8%) nie miało zdania na temat skali bezdomności w gminie. W opinii 25% ankietowanych skala ta jest niska, a zdaniem 23,7% respondentów problem bezdomności w gminie nie występuje.

W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (16,2%), zapewnienie schronienia (12,5%), prowadzenie pracy socjalnej (11,7%) oraz świadczenie poradnictwa (10,6%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 36. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 37. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

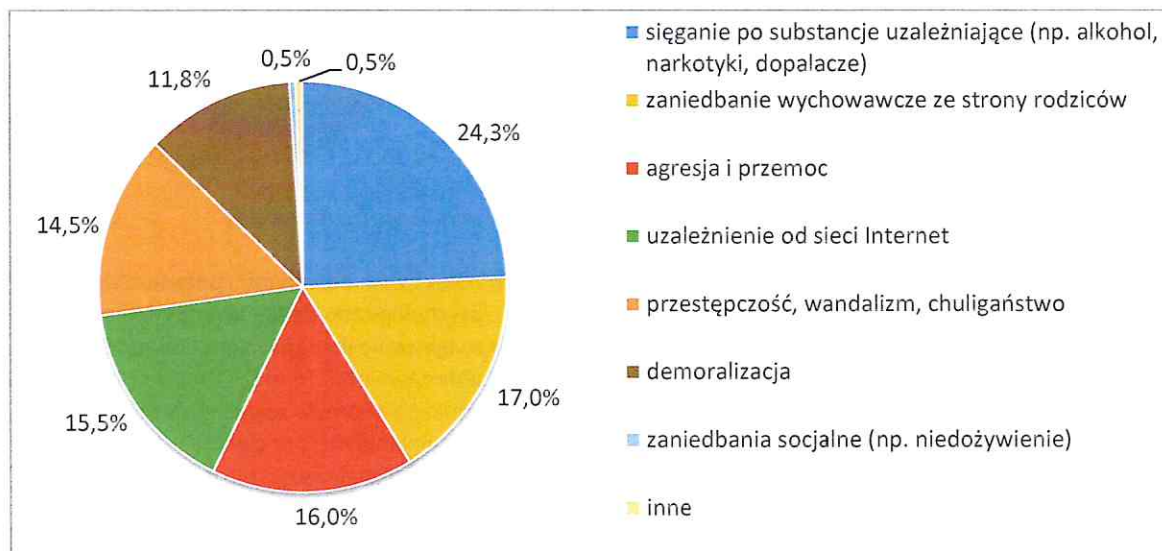
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (28,2%), niski poziom umiejętności wychowawczych (26,9%) oraz przemoc w rodzinie (19,6%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali świadczenie pomocy przez asystenta rodziny (17%), zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej (15,3%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (14,6%), edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (13,2%) oraz udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (12%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 38. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

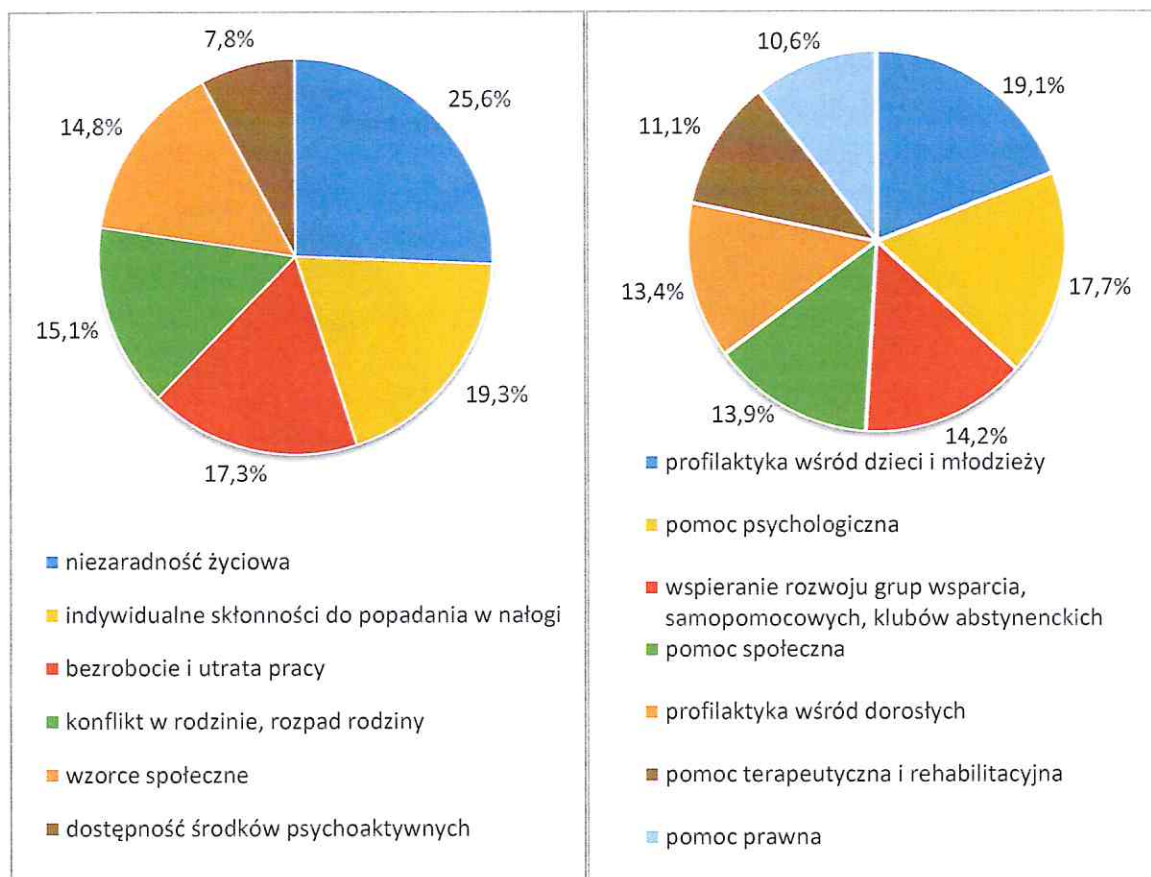
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (24,3%) zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (17%), agresję i przemoc (17%), uzależnienie od sieci Internet (16%), przestępczość, wandalizm i chuligaństwo (14,5%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 39. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 40. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (25,6%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (19,3%), bezrobocie i utrata pracy (17,3%) oraz konflikt w rodzinie i jej rozpad (15,1%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (19,1%), zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej (17,7%), wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych, klubów abstynenckich (14,2%) oraz udzielaniu pomocy społecznej (13,9%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 41. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 42. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

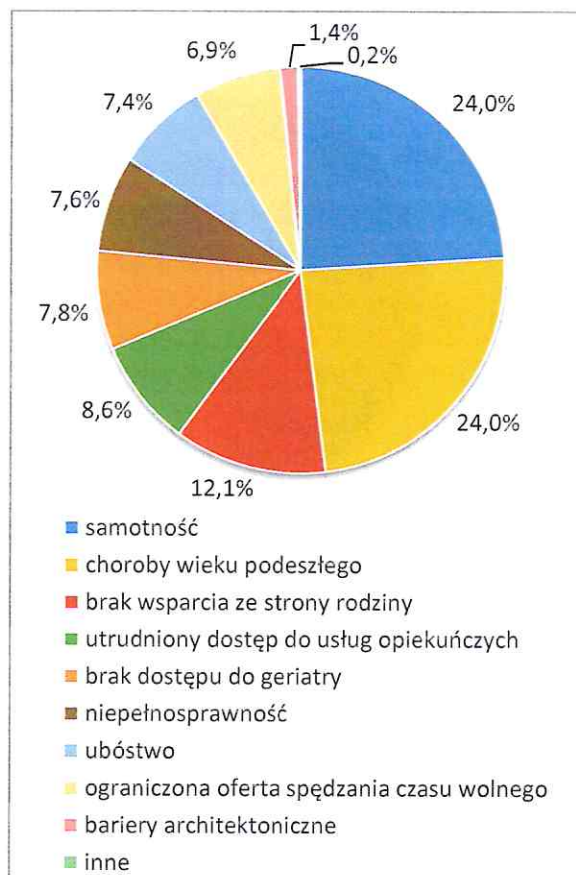
Większość badanych (łącznie 61,7%) stwierdziła, że słyszała o przypadkach przemocy w rodzinie w gminie lub je zna. Odmiennego zdania było w sumie 38,3% ankietowanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (19,8%), prowadzić poradnictwo i interwencje (18,1%), zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (16,8%) i zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (15,3%).

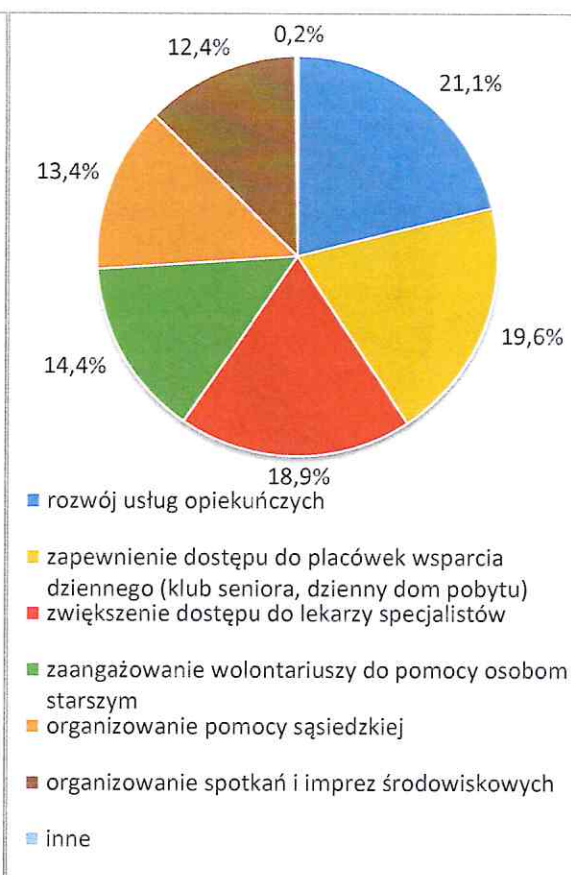
Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie

przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 43. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 44. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

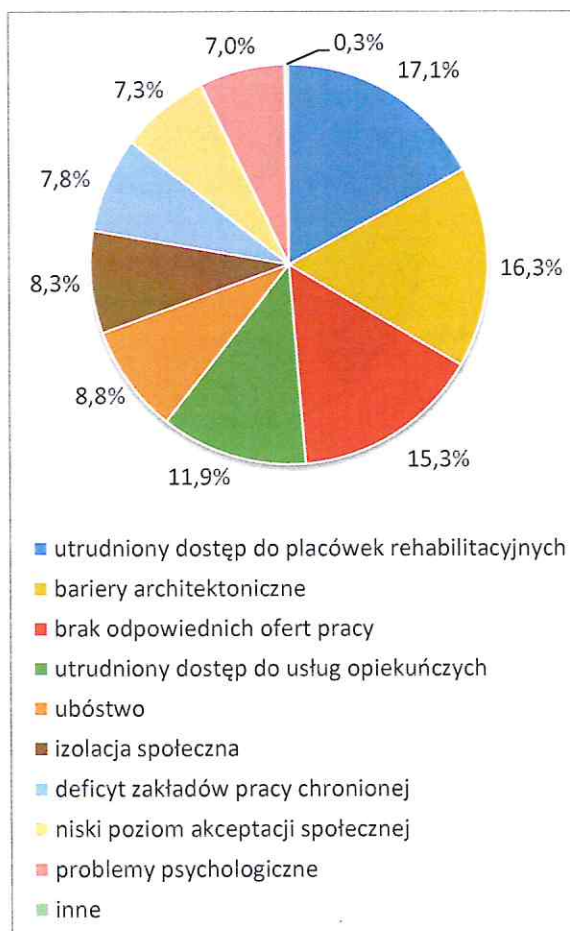
W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność i choroby wieku podeszłego (po 24%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: rozwój usług opiekuńczych (21,1%), zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 19,6%) oraz zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (18,9%).

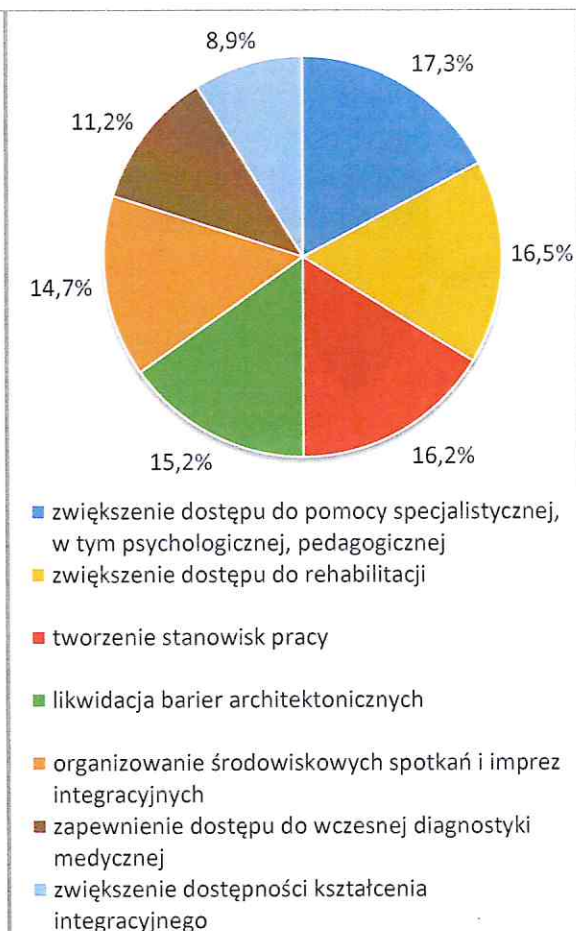
W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz

wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 45. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 46. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

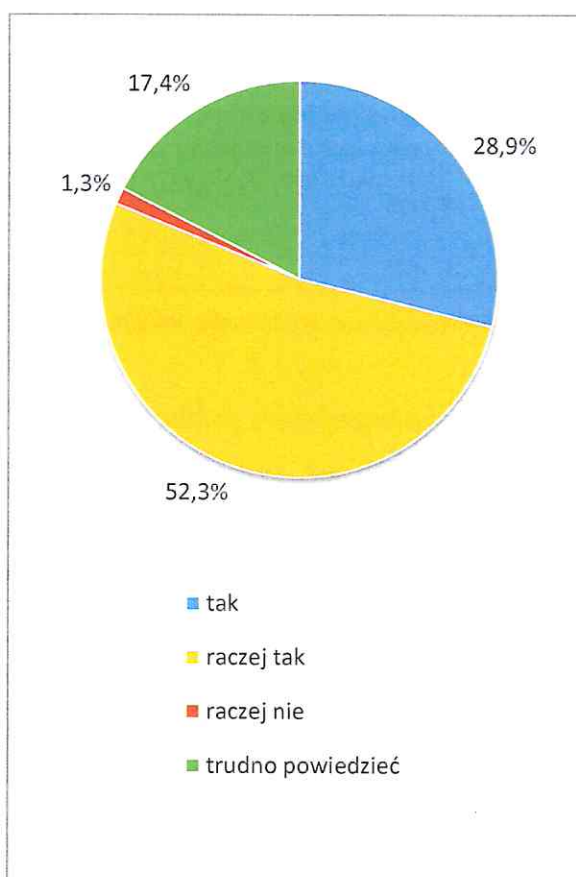
Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (17,1%), bariery architektoniczne (16,3%) i brak odpowiednich ofert pracy (15,3%).

W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej,

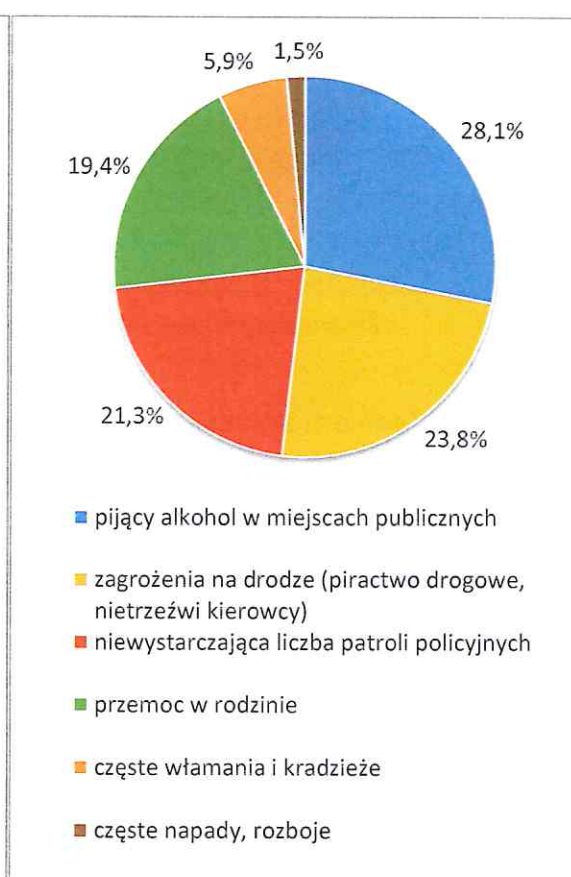
pedagogicznej (17,3%), zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (16,5%), tworzeniu stanowisk pracy (16,2%) oraz likwidacji barier architektonicznych (15,2%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 47. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

Wykres 48. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

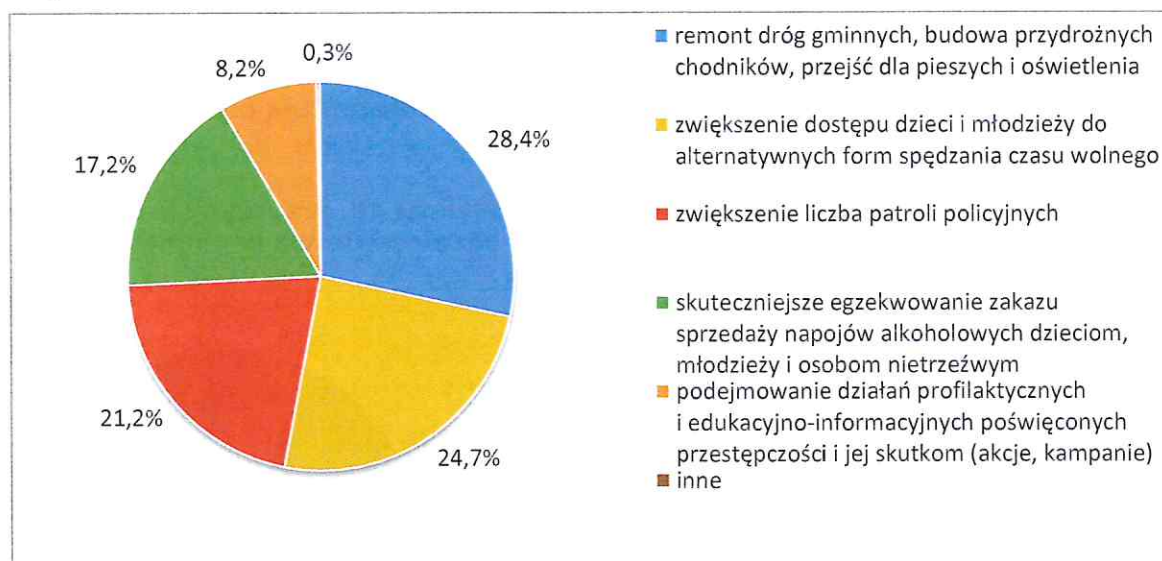

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 81,2%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 1,3% badanych było odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (28,1%), zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 23,8%), niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (21,3%) oraz przemoc w rodzinie (19,4%).

Wykres 49. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłoby takie działania, jak remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (28,4%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (24,7%), zwiększenie liczby patroli policyjnych (21,2%) oraz skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (17,2%).

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych; organizowanie prac interwencyjnych ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ znaczne zasoby i niski poziom pozyskania siły roboczej ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ funkcjonowanie żłobka w gminie ▪ dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej oraz szkolnictwa podstawowego ▪ rosnąca jakość usług z zakresu ochrony zdrowia ▪ działalność Gminnego Centrum Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej z filiami ▪ działalność GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, grupy AA ▪ świadczenie usług przez specjalistę psychoterapii, prawnika i psychologa ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ realizacja działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczającą liczbą miejsc pracy ▪ niewielkie zróżnicowanie branżowe gospodarki gminy ▪ niewystarczająca promocja gminy ▪ brak planów zagospodarowania przestrzennego ▪ brak kapitału lokalnego na rozwój działalności gospodarczej ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych w gminie, w tym socjalnych ▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego w gminie ▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci oraz placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym ▪ niewystarczający zakres usług edukacyjno-kulturalnych ▪ nieodpowiedni dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w gminie ▪ brak w gminie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie ▪ istnienie w gminie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie ▪ brak dostępu do opieki geriatrycznej i rehabilitacji ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ nieodpowiednio rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej

<ul style="list-style-type: none"> ▪ świadczenie w gminie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ działalność Klubów „Senior+” i Kół Gospodyń Wiejskich ▪ dobrze wykształcona, stale podnosząca kwalifikacje kadra GOPS-u ▪ pozyskanie środków finansowych z programów resortowych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej i z przedstawicielami kościołów ▪ oddolne inicjatywy niektórych radnych i sołectw ▪ funkcjonowanie wolontariatu w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zbyt niska skala działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu polityki społecznej ▪ mały potencjał organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ bliskość aglomeracji warszawskiej i dużego ośrodka miejskiego – Wołomina ▪ położenie gminy przy trasie kolejowej Tłuszcz-Mińsk Mazowiecki ▪ równomierne rozmieszczenie zabudowy osadniczej ▪ bogate dziedzictwo i tradycje kulturowe ▪ dogodne warunki do rozwoju turystyki jako gałęzi lokalnej gospodarki ▪ walory krajobrazowo przyrodnicze ▪ dobry stan środowiska naturalnego ▪ dostatecznie rozbudowana sieć dróg ▪ rosnąca liczba dzieci w gminie ▪ duży potencjał inwestorów w regionie ▪ skuteczniejsze pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ dostęp do europejskich rynków pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ długotrwałe bezrobocie ▪ zjawisko dziedziczenia bezrobocia ▪ duża skala zatrudnienia „w szarej strefie” ▪ przewaga ludności o wykształceniu podstawowym i zawodowym ▪ słabe połączenie gminy z Warszawą pomimo niewielkiej odległości między nimi ▪ konkurencja innych gmin w pozyskiwaniu inwestorów ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych i wykształconych, do większych ośrodków ▪ wzrost poziomu bezrobocia w kraju i spadek dynamiki w gospodarce

▪ dalsze wsparcie ze strony asystenta rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich ▪ zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i terapii rodzinnej ▪ rozwój oferty edukacyjnej oraz pozalekcyjnej ▪ zwiększenie dostępności usług edukacyjno-kulturalnych i rozbudowa infrastruktury sportowej ▪ tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ rosnąca świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ rozwój usług opiekuńczych ▪ rozwijanie nowych form aktywności wśród seniorów i osób z niepełnosprawnościami ▪ dostępność programów pozwalających na rozwój usług i infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych ▪ wzrost społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych ▪ możliwość uzyskania przez osoby starsze i niepełnosprawne pomocy ze strony rodziny ▪ dalsze podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę GOPS-u ▪ zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ rozwój sektora ekonomii społecznej, w tym sektora pozarządowego oraz zacieśnianie z nim współpracy ▪ włączanie się kościoła w rozwiązywanie lokalnych problemów ▪ wzrost aktywności obywatelskiej ▪ wspieranie inicjatyw lokalnych	spowodowany epidemią Covid-19 ▪ rozluźnienie więzi rodzinnych i rozpad rodzin ▪ dysfunkcyjność rodzin i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ▪ zagrożenie uzależnieniami, przemocą i demoralizacją ▪ coraz większa dostępność alkoholu i innych środków psychoaktywnych ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ rosnąca liczba osób starszych w gminie ▪ niezadowalający poziom życia osób starszych ▪ przeciążenie pracowników GOPS-u zbyt dużą liczbą zadań ▪ zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej ▪ biurokracja w pomocy społecznej ▪ roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej; niechęć do zmian ▪ uzależnienie od świadczeń pomocy społecznej

- utrzymanie, dofinansowanie i modernizacja świetlic, miejsc spotkań i integracji mieszkańców
- rozwój wolontariatu

16. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Poświętne, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zapewnienie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku produkcyjnym;
- dalsze wspieranie osób i rodzin wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mających trudności opiekuńczo-wychowawcze;
- kontynuowanie wsparcia rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- rozwijanie sektora obywatelskiego oraz profesjonalizację służb społecznych.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2028. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Rozwój systemu wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia:** podejmowanie działań prozdrowotnych i zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej, a także udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie;
2. **Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
3. **Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
4. **Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;
5. **Rozwijanie sektora obywatelskiego oraz profesjonalizacja służb społecznych:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Poświętne w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2028 jest:

*podniesienie jakości życia mieszkańców, wzmacnianie rodzin,
i stwarzanie im warunków do rozwoju,
skuteczne aktywizowanie i integrowanie osób zagrożonych
lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.*

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Rozwój systemu wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Cele operacyjne:

1. Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
2. Prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności do pomocy medycznej w tym specjalistycznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu konsultacyjnego oraz podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia świadczącymi pomoc w ww. zakresie.

2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6. W razie potrzeby zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie i Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Zielonce.
7. Rozwój świetlic wiejskich i tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do pomocy terapeutycznej psychologicznej i prawnej.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Placówki ochrony zdrowia, gminne niepubliczne placówki oświatowe, szkoły ponadgimnazjalne, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Wyższy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowia, uzależnień, przemocy w rodzinie i zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, oraz wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie, obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 2.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich

udziału w życiu społeczności lokalnej.

2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o dostępnych formach pomocy, podejmowanych na ich rzecz działaniach oraz przysługujących im prawach.
2. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
5. Podejmowanie działań prozdrowotnych wśród seniorów i osób niepełnosprawnych.
6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach klubu seniora, gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.
7. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał.
8. Udział w realizacji programów pozwalających na rozwój systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, np. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” i „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością”.
9. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego, zapewnieniu i utrzymaniu

odpowiedniego zatrudnienia.

10. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami aktywności zawodowej, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
11. Rozwój wolontariatu na rzecz wspierania osób starszych i niepełnosprawnych w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, „Klub Senior+”, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, gminne niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, zakłady aktywności zawodowej, zakłady pracy chronionej, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawianych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 3.:

Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
2. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Zwiększenie w gminie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3.

7. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie rodzinnych pikników.
8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży, organizowanie wypoczynku.
9. Rozwijanie świetlic wiejskich i tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.
11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę

i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wołominie, gminne niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościół i społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Niższy odsetek rodzin wymagających ochrony macierzyństwa i wielodzietności oraz zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, lepszy dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3., podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost

zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 4.:

Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.

Cele operacyjne:

1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy.
2. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych.
2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej.
3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie.
4. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
5. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
6. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.

7. Udzielanie przez GOPS świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego.
8. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
9. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).
10. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
11. Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej, w tym tworzenia spółdzielni socjalnych.
12. W razie potrzeby podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami świadczącymi wsparcie w tym zakresie.
13. Tworzenie w gminie mieszkań komunalnych, w tym mieszkań socjalnych i wspomaganych.
14. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
15. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, gminne niepubliczne placówki oświatowe, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie, wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

Cel strategiczny 5.:

Rozwijanie sektora obywatelskiego oraz profesjonalizacja służb społecznych.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

2. Rozwijanie sektora pomocy społecznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.
4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematyczne podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
2. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych, zgodnie z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej.
3. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny.
4. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
5. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
6. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u.
7. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym, większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poświętne na lata 2021-2028 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy Poświętne z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poświętne na lata 2021-2028 będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poświętnem. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2028 (w zł)

2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	2028 r.
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Źródło danych: Urząd Gminy Poświętne.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto

o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2017-2019.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za rok 2019 oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 16. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2019 r.	wartość docelowa w 2028 r.
Cel strategiczny 1		
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie	15, 0, 2	
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego pomocy rodzinie	0	
liczba grup samopomocowych	1	
liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	47	
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	0	
liczba osób umieszczonych w ośrodkach interwencji kryzysowej	5	
liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	4	
liczba przedsięwzięć gminy w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki	1	
Cel strategiczny 2		
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	3696	
liczba seniorów objętych pomocą społeczną	64	
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	49	
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	1	
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	0 (0)	
liczba osób korzystających z klubu seniora	20	
liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery	4	
liczba nowo utworzonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	0	
liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia poza gminą	1	
liczba osób objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej	2	
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne	5	
Cel strategiczny 3		
liczba rodzin objętych pracą socjalną	92	
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	1 (12)	
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	26	
liczba dzieci do lat 3. objętych opieką	0	
liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (i liczba osób objętych w ich ramach opieką)	0 (0)	
liczba realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (oraz liczba osób nimi objętych)	2 (224)	
liczba popełnionych przestępstw	74	
liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych (w zakresie profilaktyki)	6	
liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy	7	

bezpieczeństwa na drodze

Cel strategiczny 4	
liczba podmiotów gospodarczych w gminie	279
liczba osób bezrobotnych w gminie	176
liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy wsparciem	21
liczba podmiotów ekonomii społecznej	0
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności	106, 59, 1
liczba rodzin pobierających świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego	184, 513, 14
liczba gospodarstw pobierających dodatki mieszkaniowe (i energetyczne)	0 (0)
liczba wydanych świadczeń wychowawczych (oraz świadczeń „Dobry Start”)	16.873 i 906
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	51
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie	1
liczba mieszkań komunalnych (w tym socjalnych i wspomaganych)	14 (0 i 0)
liczba programów i projektów realizowanych na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	0

Cel strategiczny 5	
liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	0
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	0
liczba pracowników GOPS-u (w tym liczba pracowników socjalnych)	9 (2)
liczba pracowników GOPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	2

Źródło danych: Urząd Gminy Poświętne.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Placówki oświatowe w gminie	25
Tabela 2. Placówki kulturalne w gminie.....	27
Tabela 3. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie.....	28
Tabela 4. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	32
Tabela 5. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	36
Tabela 6. Przepięstwa popełnione w gminie w 2019 roku	39
Tabela 7. Kadra GOPS-u w 2019 roku	40
Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	41
Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019	45
Tabela 10. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2017-2019	47
Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019	48
Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	49
Tabela 13. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	50
Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie	53
Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)	87
Tabela 16. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	89

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019 ..	15
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019	16
Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019	18
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019.....	18
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	19
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2018-2020	20
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2020 roku	20
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019* ..	22
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2020	22
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie wołomińskim, w województwie mazowieckim i w kraju w latach 2017-2020(w %)	23
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia.....	24
Wykres 17. Osoby niepełnosprawne w gminie w wieku 15 lat i więcej według płci w 2002 roku	30
Wykres 18. Osoby niepełnosprawne w gminie w wieku 15 lat i więcej w ogóle mieszkańców gminy w wieku 15 lat i więcej w 2002 roku.....	30
Wykres 19. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Wołominie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019 ..	31
Wykres 20. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019	33
Wykres 21. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019.....	34
Wykres 22. Osoby w gminie, którym w latach 2017-2019 udzielono pomocy i wsparcia	42
Wykres 23. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie	42
Wykres 24. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne	43

Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne	43
Wykres 26. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)	44
Wykres 27. Warunki życia w gminie	54
Wykres 28. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	55
Wykres 29. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	56
Wykres 30. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?.....	57
Wykres 31. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?.....	57
Wykres 32. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?.....	58
Wykres 33. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	58
Wykres 34. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	59
Wykres 35. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	59
Wykres 36. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	60
Wykres 37. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	60
Wykres 38. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	62
Wykres 39. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	62
Wykres 40. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	62
Wykres 41. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie	64
Wykres 42. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?.....	64
Wykres 43. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	65
Wykres 44. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?.....	65
Wykres 45. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy	66

Wykres 46. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym? 66

Wykres 47. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie? 67

Wykres 48. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie 67

Wykres 49. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie? 68

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Orych